

ЗАРЕЄСТРОВАНО
Запорізьким міським
управлінням юстиції
Свідоцтво №1
від “ 27 ” 04.2006
начальник управління
Л.Є. Кожемякіна

ЗАРЕЄСТРОВАНО
Запорізьким міським
управлінням юстиції
зміни до статуту
Наказ № 595/01-03
11.11.2010
начальник управління
Л.Є. Кожемякіна

**СТАТУТ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
м. ЗАПОРІЖЖЯ**

ПРЕАМБУЛА

Запорізька міська рада

з метою врахування історичних, національно-культурних, соціально-економічних та інших особливостей місцевого самоврядування в м. Запоріжжі, усвідомлюючи свою відповідальність за долю міста та його мешканців, збереження й примноження його досягнень і традицій міста металургії та машинобудування, науки та культури; спираючись на славетну історію міста металургії та машинобудування, науки та культури; враховуючи досвід управління міським господарством у м. Запоріжжі, а також передовий досвід міського розвитку, прагнучи досягти найвищих світових стандартів у життєдіяльності міста та забезпеченні жителів міста комунальними послугами; дбаючи про подальше забезпечення промислово-економічного, екологічного, наукового, освітнього та соціально-культурного розвитку міста, підвищення рівня життя та створення умов для задоволення соціально-культурних та економічних потреб жителів міста; усвідомлюючи, що місцеве самоврядування є найефективнішою формою управління територіальною громадою, що забезпечує підвищення добробуту її членів, вільний розвиток особистості, зростання політичної, соціально-економічної, наукової, просвітницької та моральної ролі міста в суверенній Україні, керуючись Конституцією України, Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні”, іншими законами України, а також беручи до уваги Європейську хартію місцевого самоврядування;

після всебічного публічного обговорення ухвалює Статут територіальної громади м. Запоріжжя.

Цей Статут визначає основи життєдіяльності територіальної громади м. Запоріжжя, засади, форми та порядок здійснення нею місцевого самоврядування.

Розділ I Загальні положення

Стаття 1. Правова основа Статуту

1. Статут територіальної громади м. Запоріжжя (далі – Статут) є основним нормативно-правовим актом територіальної громади, прийнятим відповідно до Конституції України, Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”, інших законів України, та з урахуванням положень “Європейської хартії місцевого самоврядування”, ратифікованої Законом України від 15.07.97 №452/97-ВР.
2. Статут діє на території міста та має вищу юридичну силу стосовно інших актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування.
3. У разі змін у законодавстві України статті Статуту змінюються відповідно до них.
4. При вирішенні питань, не врегульованих даним Статутом, територіальні громади м. Запоріжжя, селища Тепличного, органи місцевого самоврядування керуються чинними законодавчими актами.
5. Статут відповідно до Законів України визначає:
  - 1) межі та склад території міста;
  - 2) вирішення питань місцевого значення, які знаходяться в веденні міста;
  - 3) форми, порядок і гарантії безпосередньої участі населення міста в вирішенні питань місцевого значення;
  - 4) структуру і порядок формування органів місцевого самоврядування міста;
  - 5) назву та повноваження виборних і інших органів та посадових осіб місцевого самоврядування міста;
  - 6) термін повноважень депутатів, представницьких органів місцевого самоврядування, посадових осіб, інших органів місцевого самоврядування, виборних посадових осіб місцевого самоврядування;
  - 7) види, порядок прийняття і набуття чинності нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування;
  - 8) основи і види відповідальності органів місцевого самоврядування і посадових осіб місцевого самоврядування;
  - 9) порядок відзиву, вияву недовіри населенням або дострокового припинення повноважень виборних органів та осіб місцевого самоврядування, основи та порядок припинення повноважень;
  - 10) статус та соціальні гарантії депутатів, членів інших виборних органів місцевого самоврядування, виборних посадових осіб місцевого самоврядування, основи та порядок припинення повноважень;
  - 11) гарантії прав посадових осіб місцевого самоврядування;
  - 12) умови та порядок організації виконавчого комітету міської ради;
  - 13) економічну і фінансову основу реалізації місцевого самоврядування, порядок володіння, використання і розпорядження власністю;
  - 14) порядок внесення змін та доповнень до Статуту;
  - 15) стратегію та основні напрями розвитку міста.

Стаття 2. Місто Запоріжжя

1. Місто Запоріжжя є самостійною адміністративно – територіальною одиницею у складі Запорізької області та її адміністративним центром.

2. Виникнення міста пов'язано зі спорудженням наприкінці 1770 року Олександрівської фортеці Дніпровської лінії, яка з часом перетворилася в м. Олександрівськ. Постановою Всеукраїнського Центрального виконавчого комітету від 23 березня 1921 року м. Олександрівськ було перейменовано у м. Запоріжжя. У січні 1939 року Указом Верховної Ради СРСР, після утворення Запорізької області, м. Запоріжжя набуло статусу обласного центру.
3. Місто Запоріжжя розташоване на перехресті 47°50' північної широти та 35°20' східної довготи на берегах річки Дніпро. У межах міста знаходиться найбільший острів на Дніпрі – Хортиця (2,6 тис. га.), і прилеглі до нього скелі, які входять до складу Національного заповідника “Хортиця”.
4. На час прийняття Статуту територія міста Запоріжжя складає 334 кв. км., населення – понад 817 тисяч чоловік.

Стаття 3. Мешканці м. Запоріжжя

1. Мешканцями м. Запоріжжя є громадяни України, які проживають на його території.
2. Постійним мешканцем м. Запоріжжя є громадянин, який постійно або переважно мешкає на території м. Запоріжжя.
3. Територіальна громада м. Запоріжжя гарантує права і свободи людини та громадянина згідно з принципами і нормами міжнародного права, відповідно до Конституції України та чинного законодавства.

Стаття 4. Офіційні символи

1. Територіальна громада м. Запоріжжя має власну символіку – герб, прапор. Зміст, опис і порядок офіційного використання символіки територіальної громади м. Запоріжжя визначаються окремим Положенням, яке затверджується міською радою.
2. Міський голова може мати власні символи і відзнаки, що затверджуються міською радою і передаються під час вступу на посаду міського голови.
3. Міська рада та її виконавчі органи мають свої бланки, круглу печатку із зображенням Державного Герба України і своїм найменуванням.
4. На будинку, де працюють міський голова, міська рада та її виконавчий комітет разом з Державним Прапором України встановлюється прапор міста.

Стаття 5. Святкові дні та пам'ятні дати

1. Святкування Дня міста, видатних подій, державних та релігійних свят є основою подальшого розвитку злагоди, порозуміння та взаємопідтримки у суспільстві.
2. День міста відзначається щороку в жовтні як загальноміське свято, яке супроводжується урочистостями, народними гуляннями, ярмарками, культурно – спортивними й іншими масовими заходами. День міста проводиться з метою виховання поваги до історії та духовності українського народу, любові до рідного міста, розвитку почуття патріотизму, надбання демократичних цінностей, відродження загальнонаціональних та місцевих традицій.
3. З метою збереження місцевих історичних традицій щорічно відзначається День визволення міста від німецько-фашистських загарбників – 14 жовтня.
4. Міська рада щорічно під час затвердження бюджету міста встановлює перелік загальноміських свят та знаменних подій.

Стаття 6. Звання і відзнаки

1. Жителям міста, іншим громадянам України, іноземним громадянам, особам без громадянства, які мають видатні заслуги перед територіальною громадою міста та внесли вагомий вклад у соціально-економічний, науковий, спортивний, культурний розвиток міста, за рішенням міської ради може бути присвоєно звання “Почесний громадянин міста Запоріжжя”.

Підстави та порядок присвоєння звання, права, пільги і обов'язки осіб, відзначених званням “Почесний громадянин міста Запоріжжя”, визначаються Положенням, затвердженим рішенням міської ради.

2. Члени територіальної громади можуть бути нагороджені пам'ятною медаллю “За вірну службу рідному місту” за активну участь у житті міста за рішенням міської ради або її виконавчого комітету.

Положення про пам'ятну медаль “За вірну службу рідному місту” затверджується рішенням міської ради.

3. Члени територіальної громади міста, підприємства, установи та організації, що досягли вагомих результатів у творчій, науковій, господарській та інших видах діяльності, можуть бути відзначені почесною грамотою виконавчого комітету міської ради.

Положення про почесну грамоту виконавчого комітету затверджується рішенням виконавчого комітету міської ради.

4. Міська рада може засновувати інші відзнаки, перелік яких і порядок нагородження ними, а також статус нагороджених осіб, встановлюються окремими Положеннями, що затверджуються рішенням міської ради.

5. Клопотання про нагородження державними нагородами України та про присвоєння почесних звань України подаються Президенту України у встановленому порядку.

6. Члени територіальної громади міста, підприємства, установи та організації, що досягли вагомих успіхів у творчій, науковій, господарській та інших видах діяльності, можуть бути відзначені Подякою міського голови та Вітальним адресом. Положення про Подяку міського голови та Вітальна адреса затверджуються розпорядженням міського голови.

7. Міський голова та міська рада можуть засновувати інші відзнаки, перелік яких і порядок нагородження ними, а також статус нагороджених осіб, встановлюються окремими положеннями, що затверджуються розпорядженням міського голови чи рішенням ради.

8. Виконавчий комітет міської ради після розгляду відповідних клопотань вносить у встановленому порядку до органів виконавчої влади подання про нагородження державними нагородами, відзнаками Президента України та про присвоєння почесних звань України.

Стаття 7. Територія міста

1. Територію міста складають усі земельні та водні ділянки в межах, які затверджені Верховною Радою України. Управління цією територією здійснюється відповідно до Конституції України, законів України та цього Статуту.

2. Територія міста є основою життя і діяльності територіальної громади і перебуває у віданні органів місцевого самоврядування при дотриманні прав власників землі та інших належних землекористувачів.

3. Територія міста є невід'ємною складовою частиною території України.

4. Віднесення земель міста до будь-яких категорій здійснюється міською радою відповідно до Генерального плану забудови і плану земельно-господарського устрою

міста згідно з чинним законодавством.

5. Порядок і правила використання земель міста встановлюються міською радою відповідно до земельного, містобудівного і природоохоронного та іншого чинного законодавства.

6. Міська рада в інтересах населення міста може згідно з чинним законодавством встановлювати деякі додаткові умови використання міських земель незалежно від форми їхньої власності і цільового призначення

Стаття 8. Адміністративно-територіальний устрій м. Запоріжжя

1. До адміністративно-територіального складу міста входять сім районів: Жовтневий, Заводський, Комунарський, Ленінський, Орджонікідзевський, Хортицький, Шевченківський та селище Тепличне.

2. Зміна меж адміністративно-територіальних одиниць міста здійснюється у встановленому законодавством порядку.

3. До складу території міста можуть входити утворення з особливим статусом: історико-культурні, лісопаркові зони, території, що використовуються для забезпечення міського господарства та інші. Їхній статус і порядок утворення встановлюється міською радою, якщо інше не передбачене чинним законодавством.

Розділ II

Місцеве самоврядування в м. Запоріжжі

Стаття 9. Система місцевого самоврядування

1. Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою м. Запоріжжя в інтересах територіальної громади в межах прав, наданих їй Конституцією та законами України як безпосередньо, так і через міську раду та її виконавчі органи.

2. Систему місцевого самоврядування м. Запоріжжя складають:

- територіальна громада міста;
- міська рада;
- міський голова;
- виконавчі органи міської ради;
- органи самоорганізації населення.

3. Органами місцевого самоврядування в селищі Тепличному є селищна рада та її виконавчі органи. Кількісний склад та порядок обрання зазначеної ради визначається відповідно до Закону України “Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів”.

Міська рада відповідно до Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” визначає повноваження Тепличної селищної ради.

Стаття 10. Гарантії здійснення місцевого самоврядування в м. Запоріжжі, діяльність його органів і посадових осіб

1. Органи і посадові особи місцевого самоврядування м. Запоріжжя діють відповідно до повноважень, наданих їм Конституцією України, законами України і цим Статутом.

2. Органи і посадові особи державної влади на території м. Запоріжжя не мають права втручатися в законну діяльність органів і посадових осіб місцевого самоврядування, крім

випадків, передбачених законодавством.

3. Рішення органів державної влади, що призводять до додаткових видатків органів місцевого самоврядування міста, виконуються органами місцевого самоврядування в межах переданих їм фінансових ресурсів. Витрати органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади і попередньо не були забезпечені відповідними ресурсами, компенсуються державою згідно з чинним законодавством.
4. Взаємовідносини органів та посадових осіб місцевого самоврядування міста з органами державної влади, діяльність яких поширюється на територію міста, базується на засадах поєднання інтересів територіальної громади та держави, співробітництва, партнерства й взаємодопомоги, забезпечення виконання завдань соціально-економічного та культурного розвитку міста і реалізації в місті функцій державної влади.
5. Права органів місцевого самоврядування м. Запоріжжя захищаються судом.
6. Обмеження права територіальної громади на місцеве самоврядування можливе лише в умовах воєнного чи надзвичайного стану згідно з законами України.

Стаття 11. Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування міста

1. Систему актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування міста складають:
  - статут територіальної громади;
  - рішення міської ради;
  - розпорядження міського голови;
  - рішення виконавчого комітету міської ради;
  - розпорядження голів районних адміністрацій Запорізької міської ради;
  - акти інших виконавчих органів ради та їх посадових осіб.
2. Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування міста, прийняті згідно з чинним законодавством, обов'язкові для виконання всіма розташованими на території м. Запоріжжя підприємствами, установами і організаціями незалежно від їх форм власності, а також посадовими особами, громадянами й об'єднаннями громадян.
3. Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування міста скасовуються згідно з чинним законодавством.
4. Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування міста у випадку їхньої невідповідності Конституції або законам України, визнаються незаконними в судовому порядку.
5. Невиконання або неналежне виконання актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування міста, виданих відповідно до чинного законодавства, тягне за собою відповідальність, передбачену законодавством.

Стаття 12. Обов'язковість рішень, прийнятих територіальною громадою міста на місцевому референдумі

1. Рішення, прийняті територіальною громадою в межах наданих їй Конституцією та законами України прав щодо вирішення питань місцевого значення на місцевому референдумі, є обов'язковими для виконання всіма органами і посадовими особами місцевого самоврядування, громадянами, об'єднаннями громадян, а також підприємствами, установами й організаціями, які розташовані на території міста.
2. Виконання рішень, прийнятих територіальною громадою м. Запоріжжя на місцевому референдумі, забезпечується міським головою.
3. Невиконання або неналежне виконання рішень, прийнятих територіальною громадою

міста на місцевому референдумі, є підставою для притягнення до відповідальності в порядку та межах, визначених законами України.

Стаття 13. Тлумачення актів органів місцевого самоврядування

1. Офіційне тлумачення актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування здійснюють органи і посадові особи, що їх прийняли.
2. Офіційне тлумачення цього Статуту, рішень, прийнятих територіальною громадою на місцевому референдумі, здійснюється міською радою за поданням міського голови та зверненням депутатів місцевої ради, загальних зборів громадян або за внесеною місцевою ініціативою.

Стаття 14. Відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування

1. Органи та посадові особи місцевого самоврядування є підзвітними, підконтрольними і відповідальними перед територіальною громадою. Вони періодично, але не менш як два рази на рік, інформують населення про виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку, бюджету міста, з інших питань місцевого значення, звітують перед територіальною громадою про свою діяльність.
2. Територіальна громада в будь-який час може достроково припинити повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування, якщо вони порушують Конституцію або закони України, обмежують права й свободи громадян, не забезпечують здійснення наданих їм законом повноважень.
3. Порядок і випадки дострокового припинення повноважень органів та посадових осіб місцевого самоврядування визначаються чинним законодавством.
4. Державний контроль за діяльністю органів і посадових осіб місцевого самоврядування здійснюється лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України і не повинен призводити до втручання органів державної влади чи їх посадових осіб у здійснення органами місцевого самоврядування наданих їм власних повноважень.
5. Органи та посадові особи місцевого самоврядування несуть відповідальність за свою діяльність перед територіальною громадою, державою, юридичними і фізичними особами у разі:
  - 1) порушення ними Конституції або законів України;
  - 2) обмеження прав і свобод членів територіальної громади;
  - 3) не забезпечення здійснення або неналежне здійснення наданих їм Законом України "Про місцеве самоврядування в Україні" повноважень;
  - 4) настання несприятливих правових наслідків через прийняті ними протиправні рішення.
6. Органи та посадові особи місцевого самоврядування з питань здійснення ними делегованих повноважень органів виконавчої влади є підконтрольними відповідним органам виконавчої влади.
7. Шкода, заподіяна юридичним і фізичним особам у результаті неправомірних рішень, дій або бездіяльності органів місцевого самоврядування, відшкодовується за рахунок коштів бюджету міста, а в результаті неправомірних рішень, дій або бездіяльності посадових осіб місцевого самоврядування – за рахунок їх власних коштів у порядку, встановленому законом.
8. Спори про поновлення порушених прав юридичних і фізичних осіб, що виникають у

результаті рішень, дій чи бездіяльності органів або посадових осіб місцевого самоврядування, вирішуються в судовому порядку.

Розділ III

Територіальна громада м. ЗАПОРІЖЖЯ та форми Реалізації права її членів на участь у місцевому самоврядуванні

Стаття 15. Територіальна громада м. Запоріжжя

1. Територіальна громада складається з жителів (громадян України, іноземних громадян, осіб без громадянства, біженців), які мешкають у місті на законних підставах незалежно від місця народження і терміну проживання в м. Запоріжжі.

Жителями (мешканцями) міста визнаються:

- 1) особи, які постійно проживають у місті;
- 2) особи, які проживають у місті тимчасово, прибули з інших місцевостей у відрядження, на навчання (студенти, курсанти, аспіранти тощо), лікування, відпочинок, на військову чи альтернативну службу (військовослужбовці та члени їхніх сімей), за умови їх офіційної реєстрації у відповідних органах міста.

Реєстрація жителів, що постійно і тимчасово проживають у місті, здійснюється у порядку, передбаченому чинним законодавством. Відомості щодо реєстрації всіх мешканців заносяться до банку даних Запорізької міської ради.

Члени територіальної громади – громадяни України, які досягли 18-річного віку і не визнані судом недієздатними, визнаються активними членами міської громади та мають усю повноту прав на участь у здійсненні міського самоврядування.

2. Територіальна громада є первинним суб'єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій і повноважень, які здійснюються нею як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування.

3. Територіальна громада має права і обов'язки в межах наданих їй повноважень та виділених ресурсів вирішувати під свою повну відповідальність усі питання місцевого значення, якщо інше не передбачено чинним законодавством.

4. Територіальна громада є суб'єктом права комунальної власності.

5. Пріоритети розвитку територіальної громади щорічно визначаються міською радою під час затвердження бюджету міста.

Стаття 16. Форми та гарантії реалізації права членів територіальної громади на участь у здійсненні місцевого самоврядування

1. Члени територіальної громади здійснюють своє право на участь у місцевому самоврядуванні як безпосередньо, так і через відповідні органи місцевого самоврядування міста.

2. Формами участі членів територіальної громади в місцевому самоврядуванні є:

- 1) місцеві вибори;
- 2) місцевий референдум;
- 3) загальні збори громадян за місцем проживання;
- 4) місцеві ініціативи;
- 5) громадські слухання;

- б) звернення до органів і посадових осіб місцевого самоврядування міста;
  - 7) участь у роботі органів місцевого самоврядування та робота на виборних посадах місцевого самоврядування міста;
  - 8) участь у діяльності громадських організацій, професійних і творчих спілок;
  - 9) інші форми участі громадян у місцевому самоврядуванні міста.
3. Будь-які обмеження права членів територіальної громади на участь у місцевому самоврядуванні міста залежно від їх раси, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, терміну проживання в місті, за мовними або іншими ознаками забороняються.

Стаття 17. Місцеві вибори

1. Місцеві вибори – це обрання депутатів міської та Тепличної селищної ради, міського голови, Тепличного селищного голови на основі гарантованого Конституцією України та Законом України “Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів” загального, рівного, вільного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування.
2. Участь у місцевих виборах є особистою справою кожного члена територіальної громади. Ніхто не може бути примушений до участі чи неучасті у місцевих виборах.
3. Право голосу на місцевих виборах мають громадяни України, яким на день проведення виборів виповнилося 18 років і які проживають на території міста.
4. Депутатом міської, Тепличної селищної ради, міським головою, Тепличним селищним головою може бути обраний громадянин України, який має право голосу і на день виборів досяг 18 років.
5. Депутатом міської, Тепличної селищної ради, а також міським головою, Тепличним селищним головою не може бути обраний громадянин України, який має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена або не знята у встановленому законом порядку.
6. Особи, які займають посади, що відповідно до закону є несумісними зі статусом депутата ради, міського голови, Тепличного селищного голови, зобов'язані в разі їх обрання залишити посаду (припинити діяльність), яка є несумісною зі статусом депутата, міського голови, Тепличного селищного голови, та в передбачених законом випадках припинити будь-яку підприємницьку діяльність.
7. Депутати міської та Тепличної селищної ради, міський голова, Тепличний селищний голова обираються терміном на 5 років.
8. Рішення про загальний склад (кількість депутатських мандатів) міської ради, що має обиратися, приймається міською радою поточного скликання не пізніше як за 90 днів до дня виборів.
9. Порядок призначення і проведення місцевих виборів встановлюється Законом України “Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів.”

Стаття 18. Місцевий референдум

1. Місцевий референдум є формою вирішення територіальною громадою питань місцевого значення шляхом прямого волевиявлення.
2. Місцевий референдум – це міський або Тепличний селищний референдум.
3. Предметом місцевого референдуму може бути будь-яке питання, віднесене

Конституцією України, законами України до відання місцевого самоврядування.

4. На місцевий референдум не можуть бути винесені питання, віднесені законом до відання органів державної влади.

5. Рішення, прийняті місцевим референдумом, є обов'язковими для виконання на відповідній території.

6. Порядок призначення та проведення місцевого референдуму, а також перелік питань, що вирішуються виключно референдумом, визначаються Законом України "Про всеукраїнський та місцеві референдуми".

7. За рішенням міського, Тепличного селищного референдуму можуть бути достроково припинені повноваження відповідно міської ради, міського голови, Тепличної селищної ради та Тепличного селищного голови відповідно до Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні".

8. Порядок фінансування підготовки і проведення місцевих референдумів визначається міською радою.

9. Усі рішення, що стосуються місцевого референдуму, а також проекти рішень, які виносяться на місцевий референдум, підлягають опублікуванню в місцевих засобах масової інформації.

Стаття 19. Загальні збори громадян за місцем проживання

1. Загальні збори громадян за місцем проживання – це збори громадян територіальної громади, які скликаються у разі необхідності і проводяться в межах міста або його окремих частин – будинків, вулиць, кварталів, житлових комплексів, мікрорайонів, районів міста, сел. Тепличного або інших внутрішньо – міських територіальних утворень.

2. До компетенції загальних зборів громадян належить:

розгляд будь-яких питань, віднесених до відання місцевого самоврядування, в межах Конституції України та законів України, внесення пропозицій відповідним органам і організаціям;

2) обговорення проектів рішень міської ради та її виконавчого комітету з питань міського значення;

3) внесення пропозицій з питань порядку денного сесії міської ради та її виконавчих органів;

4) заслуховування міського голови, посадових осіб місцевого самоврядування міста, звітів керівників підприємств, установ і організацій, що належать до комунальної власності територіальної громади, порушення, в разі необхідності, перед відповідною радою питання про притягнення посадових осіб до відповідальності;

5) інформування населення про прийняті радою та її виконавчими органами рішення, хід їх виконання, про закони України, укази Президента України, інші акти органів законодавчої і виконавчої влади з питань, що порушують інтереси територіальної громади;

6) утворення органів самоорганізації населення, затвердження їх положень, внесення змін і доповнень до них, вирішення питань про дострокове припинення повноважень (розпуск) органів самоорганізації населення, а також про відставку окремих їх членів;

7) надання згоди на включення до складу комунальної власності об'єктів, які створені в результаті трудової участі громадян або придбані на їх добровільні внески, на продаж або безоплатну передачу цих майнових об'єктів іншим суб'єктам власності;

8) внесення пропозицій щодо передачі або продажу в комунальну власність підприємств,

організацій, їх структурних підрозділів та інших об'єктів, що належать до державної та інших форм власності, якщо вони мають особливо важливе значення для забезпечення комунально-побутових і соціально-культурних потреб територіальної громади;

9) розгляд питань про надання допомоги інвалідам, ветеранам війни і праці, самотнім громадянам похилого віку, багатодітним та малозабезпеченим сім'ям й іншим категоріям громадян; внесення відповідних пропозицій на розгляд міської ради та її органів;

10) внесення пропозицій щодо встановлення міською радою місцевих податків і зборів, оголошення місцевих добровільних позик;

11) розгляд питань про найменування, перейменування вулиць, провулків, проспектів, площ, скверів, парків; внесення пропозицій з цих питань;

12) обговорення питань, пов'язаних із залученням населення до ліквідації наслідків аварій і стихійного лиха; сприяння органам місцевого самоврядування, державним органам у проведенні робіт з ліквідації наслідків аварій; заслуховування інформації виконавчих органів міської ради про екологічно небезпечні аварії та ситуації і стан навколишнього природного середовища, а також про заходи, що вживаються з метою його поліпшення;

13) розгляд питань про відкликання депутатів міської ради;

14) розгляд питань про внесення на розгляд міської ради пропозицій про проведення місцевого референдуму;

15) розгляд питань про утворення ініціативних груп всеукраїнського і місцевих референдумів;

16) обговорення інших питань, що порушують інтереси територіальної громади.

3. Загальні збори громадян мають право звертатися з пропозиціями до міської ради, міського голови, інших органів місцевого самоврядування, державних органів, керівників підприємств, організацій і установ, які зобов'язані розглянути ці пропозиції та інформувати в 15 денний термін про результати розгляду осіб або органи, за рішенням яких було скликано збори.

4. У роботі загальних зборів громадян беруть участь члени територіальної громади, які мають право голосу на місцевих виборах та які проживають на відповідній території (будинки, вулиця, квартал, житловий комплекс, мікрорайон, район у місті, сел. Тепличне). У роботі загальних зборів з правом дорадчого голосу можуть брати участь міський голова, Тепличний селищний голова, народні депутати України, депутати обласної, міської ради, Тепличної селищної ради, посадові особи органів місцевого самоврядування, представники органів державної влади, об'єднань громадян, установ, організацій та підприємств, які зацікавлені у вирішенні питань, що розглядаються на зборах.

5. Загальні збори громадян за місцем проживання скликає міський голова за власною ініціативою, за ініціативою депутатів міської ради, за ініціативою не менш 1/3 загальної кількості громадян, які проживають на відповідній території. Він може доручити скликати загальні збори головам відповідних районних адміністрацій міської ради, Тепличному селищному голові. Суб'єкт ініціативи з проведення зборів за місцем проживання повідомленням сповіщає про них міського голову не пізніше як за 15 робочих днів до запропонованої дати проведення зборів. У повідомленні зазначаються вид, дані про ініціаторів, час, дата, порядок денний і місце проведення зборів, коло запрошених учасників зборів. Неподання такого повідомлення та інформації є підставою для визнання їх місцевою радою не чинними, а рішення, ними ухвалені, такими, що не мають юридичних наслідків.

6. Рішення про скликання загальних зборів доводиться до відома громадян, які

проживають на відповідній території, не пізніш як за сім днів до їх проведення із зазначенням часу скликання, місця проведення та переліку питань, які передбачається винести на обговорення зборів.

7. У випадках, коли об'єктивно неможливо провести загальні збори громадян, за рішенням міського голови можуть скликатися збори представників громадян за місцем проживання – будинків, вулиць, мікрорайонів тощо.

Представники громадян для участі в таких зборах обираються загальними зборами громадян, які проживають на території менших територіальних утворень. Норми представництва на зборах представників громадян встановлюються міським головою. Порядок скликання, проведення, а також компетенція зборів представників громадян за місцем проживання визначаються такими ж, як і для загальних зборів громадян за місцем проживання.

8. Загальні збори громадян є правомочними за умови присутності на них не менш 2/3 членів територіальної громади, які проживають на відповідній території і мають право голосу на місцевих виборах.

Збори представників громадян є правомочними за умови присутності на них не менш 2/3 обраних або призначених представників.

9. На загальних зборах громадян головує особа, що визначена міським головою або органом, який скликав загальні збори громадян. Для ведення протоколу загальних зборів обирається секретар загальних зборів.

10. Порядок денний загальних зборів громадян затверджується зборами громадян за поданням органу, який їх скликав.

11. Під час проведення загальних зборів громадян складається протокол, який підписується головою і секретарем загальних зборів громадян. До протоколу додається список учасників зборів із зазначенням місця їх проживання.

12. Загальні збори громадян приймають рішення з розглянутих питань. Рішення загальних зборів громадян приймаються відкритим або таємним голосуванням більшістю голосів від кількості присутніх на них громадян, які проживають на відповідній території.

13. Рішення загальних зборів є обов'язковими для виконання відповідними органами самоорганізації населення та підлягають обов'язковому розгляду посадовими особами місцевого самоврядування, до компетенції яких відносяться порушені питання, у 15-денний термін. У випадку, якщо орган чи посадова особа місцевого самоврядування не вважають за можливе врахувати рішення загальних зборів громадян, вони повинні підготувати вмотивовану заяву і передати її на розгляд міського голови, а також ініціативної групи. Рішення оприлюднюється у місцевих засобах масової інформації.

14. Витрати, пов'язані з підготовкою та проведенням загальних зборів громадян, здійснюються за рахунок бюджету міста або за рахунок добровільних внесків відповідних жителів міста.

Стаття 20. Місцеві ініціативи

1. Члени територіальної громади мають право ініціювати розгляд обласною, міською, Тепличною селищною радами будь-якого питання, віднесеного Конституцією і законами України до відання місцевого самоврядування.

2. З місцевою ініціативою можуть виступити:

- до міської ради – ініціативні групи, сформовані з членів територіальної громади чисельністю не менш 250 осіб;

- до Тепличної селищної ради – ініціативні групи з членів територіальної громади, які проживають на території сел. Тепличне, чисельністю не менш 150 осіб.
3. Місцева ініціатива вноситься не пізніше, ніж через 10 днів після прийняття рішення ініціативною групою до міської, Тепличної селищної ради в письмовому вигляді та оформлюється відповідно до Регламенту відповідної ради.
4. Міська рада, Теплична селищна рада розглядають питання, внесені в порядку місцевої ініціативи на чергових пленарних засіданнях рад з обов'язковою участю членів ініціативної групи.
5. Рішення, що прийняті міською, Тепличною селищною радами з питань, які внесені в порядку місцевої ініціативи, доводяться до відома територіальної громади не пізніше ніж через 25 днів після прийняття рішення і підлягають обов'язковому опублікуванню в офіційних виданнях Запорізької міської ради – газеті “Запорозька Січ”, висвітленню на офіційному сайті Запорізької міської ради “ www.meria.zp.ua ”, а за необхідності в інших засобах масової інформації.

Стаття 21. Громадські слухання

1. Громадськими слуханнями є зустрічі членів територіальної громади з міським головою, Тепличним селищним головою, депутатами міської ради, Тепличної селищної ради, посадовими особами виконавчих органів міської ради, Тепличної селищної ради, під час яких:
- 1) заслуховуються доповіді про роботу міського голови, міської ради, виконавчих органів міської ради та їх посадових осіб;
  - 2) заслуховується інформація про вирішення окремих питань, які торкаються інтересів всіх членів територіальної громади або її окремих частин;
  - 3) порушуються питання та вносяться пропозиції щодо питань місцевого значення, що належать до відання місцевого самоврядування;
  - 4) обговорюються та вносяться пропозиції до проектів рішень міської ради, селищної ради сел. Тепличне, їх виконавчих комітетів, розпоряджень міського голови, Тепличного селищного голови.
2. У громадських слуханнях на добровільних засадах беруть участь усі члени територіальної громади.
3. Громадські слухання проводяться не рідше одного разу на рік.
4. Громадські слухання скликаються міським головою за власною ініціативою, за ініціативою міської ради або її постійної комісії, Тепличного селищного голови, Тепличної селищної ради, органів самоорганізації населення, членів територіальної громади у кількості не менш, ніж 250 осіб.
5. На громадські слухання можуть запрошуватись посадові особи органів місцевого самоврядування, депутати міської, Тепличної селищної рад, керівники органів самоорганізації населення, представники місцевих осередків політичних партій та громадських організацій, керівники підприємств, установ та організацій, діяльність яких пов'язана з питаннями, що обговорюються. Склад запрошених на громадські слухання осіб визначається суб'єктом ініціативи.
6. Міський голова визначає місце та час проведення громадських слухань, але не пізніше 20 днів з дати надходження повідомлення від суб'єкта ініціативи. Виконавчий комітет міської ради забезпечує організацію громадських слухань та доведення до членів територіальної громади не пізніше, ніж за 10 днів інформації про місце та час їх

проведення.

7. На громадських слуханнях головує представник від суб'єкта ініціативи, який вніс пропозиції щодо проведення громадських слухань. Для ведення протоколу громадських слухань обирається секретар громадських слухань. На громадських слуханнях ведеться протокол і підписується особою, яка їх проводить, та особою, яка веде протокол, і передається міському голові.

8. Пропозиції, які вносяться за результатами громадських слухань, підлягають обов'язковому розгляду відповідними органами місцевого самоврядування. Результати їх розгляду міський голова або визначена ним особа доводить до відома територіальної громади не пізніше, ніж в 30 денний термін з дня розгляду”.

9. Витрати, пов'язані з підготовкою та проведенням громадських слухань, здійснюються за рахунок міського бюджету.

Стаття 22. Звернення до органів і посадових осіб місцевого самоврядування

1. Члени територіальної громади міста мають право особисто звертатися до органів і посадових осіб місцевого самоврядування із зауваженнями, скаргами, пропозиціями з питань, віднесених до відання місцевого самоврядування, а також із заявами або клопотаннями щодо реалізації своїх законних прав та інтересів і скаргами про їх порушення в межах повноважень, визначених законодавством для органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

2. Органи та посадові особи місцевого самоврядування зобов'язані приймати до розгляду заяви громадян і відповідати на них згідно з Законом України “Про звернення громадян”.

3. Звернення може бути індивідуальним, якщо подане окремим громадянином, або колективним, якщо подане групою громадян.

4. Індивідуальне звернення може бути усним, викладеним громадянином на особистому прийомі, або письмовим, яке надсилається поштою або передається (реєструється) в установленому порядку до відповідного органу чи посадової особи місцевого самоврядування міста.

5. Колективні звернення, підписані більш як 50 жителями міста, розглядаються органами і посадовими особами місцевого самоврядування, до яких вони надійшли, невідкладно.

Метою звернень членів територіальної громади міста можуть бути:

1) внесення конкретних пропозицій з питань соціально-економічного та культурного розвитку міста чи окремих міських територій;

2) аналіз роботи міського голови, міської ради, її виконавчих органів в цілому або заслуховування звітів про виконання окремих завдань, пов'язаних із соціально-економічним та культурним розвитком міста чи окремих міських територій, станом довкілля, громадської безпеки, охороною громадського порядку, з інших питань, віднесених чинним законодавством України до відання місцевого самоврядування;

3) порушення питань про утворення, реорганізацію або ліквідацію органів самоорганізації населення;

4) порушення питання про недовіру посадовій особі органу місцевого самоврядування, тощо.

Стаття 23. Участь в роботі органів місцевого самоврядування та робота на виборних посадах місцевого самоврядування

1. Члени територіальної громади можуть бути присутніми на відкритих засіданнях міської, районних у місті рад, Тепличної селищної ради.
2. Члени територіальної громади мають право брати участь у засіданнях відповідного органу самоорганізації населення.
3. Члени територіальної громади, які мають право голосу на місцевих виборах, можуть бути обраними депутатами міської ради, районних у місті рад (у разі їх утворення), Тепличної селищної ради, міським головою, Тепличним селищним головою.
4. Члени територіальної громади, які мають право голосу на місцевих виборах, можуть бути обраними посадовими особами органів самоорганізації населення.

Стаття 24. Участь у здійсненні місцевого самоврядування міських, районних у місті осередків політичних партій, громадських організацій, творчих спілок, їх об'єднань

1. Члени територіальної громади можуть брати участь у здійсненні місцевого самоврядування через міські, районні у місті осередки політичних партій, громадських організацій, творчих спілок, профспілок, їх об'єднань
2. Місцеві осередки політичних партій, громадських організацій, профспілки відповідно до законодавства:
  - 1) беруть участь в організації місцевих виборів;
  - 2) через своїх депутатів у міській та районних радах беруть участь у виробленні та здійсненні міської політики;
  - 3) сприяють залученню членів територіальної громади до обговорення важливих питань соціально-економічного та культурного розвитку міста;
  - 4) через своїх представників беруть участь у роботі громадської ради та інших консультативних органів при міському голові.
3. Місцеві осередки політичних партій відповідно до Закону України "Про політичні партії в Україні" можуть вносити до органів місцевого самоврядування пропозиції, які обов'язкові для розгляду відповідними органами у встановленому порядку.
4. Не допускається створення і діяльність структурних осередків політичних партій у виконавчих органах місцевого самоврядування.
5. Органам та посадовим особам місцевого самоврядування заборонено відокремлювати в своєму ставленні певні політичні партії чи надавати їм привілеї, а також сприяти політичним партіям, якщо інше не передбачено законом, у провадженні їх діяльності.
6. Профспілки, їх об'єднання, організації роботодавців та їх об'єднання, об'єднання підприємців та промисловців разом з виконавчим комітетом міської ради утворюють раду соціального партнерства міста та щорічно укладають регіональну угоду для здійснення співробітництва в процесі формування та реалізації соціально-економічної політики, узгодження вирішення питань, що виникають у соціально-трудовій сфері.
7. Виконавчий комітет міської ради за пропозицією профспілок, їх об'єднань розглядає на своїх засіданнях хід укладання і виконання колективних договорів на підприємствах, установах і організаціях міста.

Стаття 25. Інші форми участі членів територіальної громади у здійсненні місцевого самоврядування

1. Перелік форм участі жителів міста у здійсненні місцевого самоврядування, визначений цим Статутом, не є вичерпним.
2. Органи та посадові особи місцевого самоврядування сприяють становленню нових форм участі жителів міста у здійсненні місцевого самоврядування.
3. Можуть бути використані, зокрема, такі форми участі жителів міста у здійсненні місцевого самоврядування:
  - 1) участь на громадських засадах у роботі комісій, які утворюються при органах місцевого самоврядування, перелік та положення про які визначаються рішенням відповідного органу місцевого самоврядування;
  - 2) участь у роботі консультативно-дорадчих рад, які утворюються при органах та посадових особах місцевого самоврядування міста, з метою вивчення і організації забезпечення потреб членів територіальної громади міста різними формами соціальної допомоги, залучення їх до здійснення місцевого самоврядування міста. Положення про кожну таку раду розробляється окремо і затверджується відповідним рішенням Запорізької міської ради;
  - 3) участь у проведенні громадських експертиз проектів рішень органів місцевого самоврядування міста з питань, які мають суттєве значення для членів територіальної громади, визначають напрямки соціально-економічного та культурного розвитку міста;
  - 4) виконання громадських робіт з благоустрою міста, надання послуг соціально не захищеним жителям міста;
  - 5) надання матеріальної і фінансової допомоги місцевому самоврядуванню у формі добровільних пожертвувань, що зараховуються на відповідні рахунки Запорізької міської ради.

Стаття 26. Масові заходи жителів міста

1. Жителі міста відповідно до Конституції України мають право збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи, демонстрації та інші масові заходи.
2. Питання проведення масових заходів на території міста визначається виконавчим комітетом міської ради відповідно до чинного законодавства.

Стаття 27. Соціально-політичні конфлікти і шляхи їх подолання

1. Органи місцевого самоврядування дотримуються в своїй діяльності принципів громадянського миру та злагоди між членами територіальної громади, захисту прав, поваги гідності й інтересів різноманітних соціальних, етнічних і релігійних груп громадян.
2. У разі виникнення конфлікту передбачається погоджувальна процедура, порядок проведення якої затверджується міською радою.
3. У передбачених законодавством випадках конфлікти вирішуються в судовому порядку.

Стаття 28. Право членів територіальної громади на інформацію. Оприлюднення рішень органів місцевого самоврядування

1. Члени територіальної громади мають право на одержання достовірної, об'єктивної і повної інформації з питань роботи органів і посадових осіб місцевого самоврядування.
2. Оприлюднення рішень органів місцевого самоврядування відбувається шляхом їх опублікування в газеті міської ради "Запорізька Січ" та інших місцевих засобах масової

інформації не пізніше 25 днів з часу їх прийняття.

3. Члени територіальної громади мають право ознайомитись з будь-яким рішенням органів місцевого самоврядування, крім тих, які становлять державну або комерційну таємницю.

4. Доведення до відома членів територіальної громади рішень органів місцевого самоврядування здійснюється також через мережу Інтернет та інші електронні засоби масової комунікації.

Стаття 29. Право на охорону здоров'я і медичну допомогу

1. Кожен член територіальної громади має право на охорону здоров'я та медичну допомогу. Охорона здоров'я мешканців міста забезпечується фінансуванням з міського бюджету соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм.

2. У комунальних закладах охорони здоров'я міста медична допомога надається безоплатно в межах визначеного законом гарантованого мінімуму.

3. Міська влада сприяє розвитку приватної медицини та залученню на законних підставах коштів громадян, підприємств, установ і організацій усіх форм власності для забезпечення ефективної медичної допомоги в комунальних лікувальних закладах міста.

4. Члени територіальної громади мають право створювати на добровільних засадах громадські організації (лікарняні каси), основною метою яких є додаткове фінансування різних форм медичної допомоги, що надається їхнім членам.

5. У місті можуть створюватися страхові товариства комунальної форми власності, які здійснюють медичне страхування громадян.

Стаття 30. Право на чисте повітря

1. Члени територіальної громади мають право дихати чистим повітрям.

2. На території міста забороняється куріння в службових приміщеннях органів державної влади і органів міського самоврядування, в усіх навчальних, лікувально-профілактичних закладах, у закладах культури, фізкультури і спорту, у громадському транспорті, у місцях загального користування (у під'їздах, ліфтових кабінах, на сходових майданчиках багатоквартирних будинків тощо). У місцях проведення масових заходів (на стадіонах та в інших спортивних спорудах, палацах культури, театрах, кінотеатрах тощо) куріння можливе тільки у спеціально відведених для цього місцях. Забороняється продаж тютюнових виробів особам віком до 18 років.

3. На території міста забороняється спалювати сміття, сухе листя, підпалювати суху траву.

4. На території міста забороняється експлуатувати транспортні засоби та інші пересувні засоби і установки, що не відповідають екологічним вимогам і забруднюють повітря.

5. З метою забезпечення чистоти повітря в місті міська влада розробляє і здійснює заходи щодо:

1) зниження викидів, знешкодження шкідливих речовин і зменшення фізичного впливу під час експлуатації та ремонту транспортних та інших пересувних засобів і установок;

2) переведення транспортних та інших пересувних засобів і установок на менш токсичні види палива;

3) раціонального планування та забудови території міста з дотриманням нормативно визначеної відстані до транспортних шляхів;

4) виведення з густонаселених житлових кварталів за межі міста транспортних

- підприємств, вантажного транзитного автомобільного транспорту;
- 5) обмеження в їзду автомобільного транспорту та інших транспортних засобів і установок у лікувально-оздоровчі, рекреаційні та природо-заповідні зони, місця масового відпочинку та туризму;
  - 6) поліпшення утримання транспортних шляхів і вуличного покриття;
  - 7) впровадження в місті автоматизованих систем регулювання дорожнього руху;
  - 8) удосконалення технологій транспортування і зберігання палива, забезпечення постійного контролю за якістю палива на автозаправних станціях;
  - 9) впровадження та вдосконалення діяльності контрольно-регульованих діагностичних пунктів та комплексних систем перевірки нормативів екологічної безпеки транспортних та інших пересувних засобів і установок.
6. За забруднення атмосферного повітря громадянами та юридичними особами настає, відповідно до чинного, законодавства адміністративна, цивільна та кримінальна відповідальність

Розділ IV

Запорізький міський голова та інші посадові особи місцевого самоврядування

Стаття 31. Статус міського голови

1. Міський голова є головною посадовою особою територіальної громади м. Запоріжжя та здійснює свої повноваження на постійній основі.
2. Міський голова головує на засіданнях міської ради, очолює її виконавчий комітет та організує його роботу.
3. Міський голова є підзвітним, підконтрольним і відповідальним перед територіальною громадою міста, відповідальним перед міською радою, а з питань здійснення виконавчим комітетом міської ради повноважень органів виконавчої влади – підконтрольним органам виконавчої влади.
4. Посада міського голови має таку назву: “Запорізький міський голова”.

Стаття 32. Обрання і вступ на посаду міського голови

1. Міський голова обирається членами територіальної громади, які мають право голосу, шляхом загального, рівного, прямого, вільного і таємного голосування терміном на 5 років відповідно до Закону України “Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів”.
2. Новообраний міський голова складає Присягу посадової особи місцевого самоврядування на сесії міської ради.

Стаття 33. Повноваження міського голови

1. Міський голова представляє територіальну громаду з усіх питань її діяльності.
2. Повноваження міського голови починаються з моменту оголошення міською виборчою комісією на пленарному засіданні міської ради рішення про його обрання і закінчуються в момент вступу на цю посаду іншої особи, обраної відповідно до закону, крім випадків дострокового припинення його повноважень.
3. Міський голова здійснює такі повноваження:

- 1) забезпечує здійснення повноважень органів виконавчої влади на території міста, наданих їм законами України;
  - 2) забезпечує додержання Конституції та законів України, виконання актів Президента України, Кабінету Міністрів України, Запорізької обласної державної адміністрації;
  - 3) організовує роботу міської ради та її виконавчого комітету;
  - 4) підписує рішення міської ради та її виконавчого комітету;
  - 5) вносить на розгляд міської ради пропозицію щодо кандидатури на посаду секретаря міської ради;
  - 6) вносить на розгляд ради пропозиції про кількісний і персональний склад виконавчого комітету міської ради;
  - 7) вносить на розгляд ради пропозиції щодо структури і штатів виконавчих органів міської ради, апарату міської ради та її виконавчого комітету;
  - 8) здійснює керівництво апаратом міської ради та її виконавчого комітету;
  - 9) скликає сесії міської ради, вносить пропозиції та формує порядок денний сесій міської ради і головує на пленарних засіданнях міської ради;
  - 10) забезпечує підготовку на розгляд міської ради проектів програм соціально-економічного та культурного розвитку міста, цільових програм з інших питань самоврядування, місцевого бюджету та звіту про його виконання, рішень міської ради з інших питань, що належать до її відання;
  - 11) оприлюднює затверджені міською радою програми, бюджет та звіти про їх виконання;
  - 12) призначає на посади та звільняє з посад посадових осіб місцевого самоврядування виконавчих органів міської ради у відповідності з діючим законодавством;
  - 13) призначає на посади та звільняє з посад керівників підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності територіальної громади міста;
  - 14) скликає загальні збори громадян за місцем проживання;
  - 15) забезпечує виконання рішень місцевого референдуму, міської ради, її виконавчого комітету;
  - 16) є розпорядником бюджетних коштів, використовує їх лише за призначенням, визначеним міською радою;
  - 17) звертається до суду щодо визнання незаконними актів інших органів місцевого самоврядування, місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій, які обмежують права та інтереси територіальної громади, а також повноваження міської ради та її органів;
  - 18) укладає від імені територіальної громади, міської ради та її виконавчого комітету договори, відповідно до законодавства, а з питань, віднесених до виключної компетенції міської ради, подає їх на затвердження міської ради;
  - 19) веде особистий прийом громадян;
  - 20) забезпечує на території міста дотримання законодавства щодо розгляду звернень громадян та їх об'єднань;
  - 21) здійснює інші повноваження місцевого самоврядування, визначені цим Статутом та законами України, якщо вони не віднесені до виключних повноважень міської ради або не віднесені міською радою до відання її виконавчих органів;
  - 22) видає розпорядження у межах своїх повноважень.
4. Міський голова несе персональну відповідальність за здійснення наданих йому законом повноважень.

Стаття 34. Секретар міської ради

1. За пропозицією міського голови міська рада обирає секретаря міської ради.
2. Секретар міської ради обирається з числа депутатів міської ради та працює в раді на постійній основі.
3. Секретар міської ради:
  - 1) скликає сесії ради у випадках, передбачених законодавством;
  - 2) повідомляє депутатам і доводить до відома членів територіальної громади інформацію про час і місце проведення сесії міської ради, питання, які передбачається внести на розгляд ради;
  - 3) веде засідання міської ради та підписує її рішення у випадках, передбачених законодавством;
  - 4) організовує підготовку сесій міської ради, питань, що вносяться на її розгляд;
  - 5) забезпечує своєчасне доведення рішень міської ради до виконавців і населення, організовує контроль за їх виконанням;
  - 6) за дорученням міського голови координує діяльність постійних та інших комісій міської ради, дає їм доручення, сприяє організації виконання їх рекомендацій;
  - 7) сприяє депутатам міської ради у здійсненні їх повноважень;
  - 8) за дорученням міської ради відповідно до законодавства організовує заходи, пов'язані з підготовкою і проведенням референдумів та виборів до органів державної влади і місцевого самоврядування;
  - 9) забезпечує зберігання у відповідних органах місцевого самоврядування офіційного тексту цього Статуту й інших офіційних документів, пов'язаних з місцевим самоврядуванням територіальної громади міста;
  - 10) вирішує, за дорученням міського голови або міської ради, інші питання, пов'язані з діяльністю міської ради та її органів.
4. У разі дострокового припинення повноважень міського голови чи неможливості виконання ним своїх повноважень, повноваження міського голови здійснює секретар ради. Секретар ради тимчасово здійснює зазначені повноваження з моменту дострокового припинення повноважень міського голови і до моменту вступу на посаду новообраного міського голови відповідно до закону.

Стаття 35. Заступники міського голови

1. Заступники міського голови затверджуються міською радою за поданням міського голови.
2. Розподіл обов'язків між заступниками міського голови визначається міською радою при затвердженні їх кандидатур.

Розділ V

Запорізька міська рада, районні адміністрації Запорізької міської ради, Теплична селищна рада

Стаття 36. Міська, селищна ради, районні адміністрації Запорізької міської ради

1. Міська рада представляє територіальну громаду та здійснює від її імені та в її інтересах функції та повноваження місцевого самоврядування.
2. У зв'язку з не утворенням районних у місті рад у місті існують районні адміністрації Запорізької міської ради, які утворені рішенням міської ради з 1 липня 1998 року.

3. Питання про утворення (не утворення) районних у місті рад вирішує, відповідно до законодавства України, міська рада.
4. Теплична селищна рада є складовою частиною місцевого самоврядування в м. Запоріжжі.
5. Порядок формування міської, селищної та районних у місті рад визначається Законом України "Про місцеве самоврядування в Україні".

Стаття 37. Депутати міської ради

1. Депутати міської ради обираються членами територіальної громади з правом голосу шляхом загальних, прямих, вільних, рівних та таємних виборів терміном на п'ять років відповідно до Закону України "Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів".
2. Загальний склад міської ради встановлюється в межах, що визначені законодавством, рішенням міської ради, яке приймається перед кожними черговими виборами депутатів міської ради.
3. Депутати міської ради працюють на громадських засадах. На час сесій, засідань постійних комісій міської ради, а також для здійснення депутатських повноважень в інших, передбачених законом випадках, депутат звільняється від виконання виробничих або службових обов'язків з відшкодуванням йому середнього заробітку за основним місцем роботи та інших витрат, пов'язаних з депутатською діяльністю, за рахунок бюджету міста.
4. Депутати міської ради виконують свої депутатські обов'язки відповідно до законів України та цього Статуту, а також керуючись власними переконаннями щодо необхідності своєї діяльності на благо територіальної громади.
5. Депутати міської ради зобов'язані брати участь у роботі сесії міської ради, засідань постійної та інших комісій міської ради, до складу яких їх обрано.
6. Порядок вирішення питання про притягнення депутата місцевої ради до кримінальної відповідальності та порядок накладення на нього адміністративного стягнення вирішується згідно Закону України "Про статус депутатів місцевих рад"

Стаття 38. Компетенція міської ради

1. Міська рада правомочна розглядати і вирішувати питання, віднесені Конституцією України, Законом України "Про місцеве самоврядування в Україні" та іншими законами до її відання.
2. До компетенції міської ради належать питання:
  - 1) затвердження регламенту ради;
  - 2) утворення і ліквідація постійних т/strong5) вносить на розгляд міської ради пропозицію щодо кандидатури на посаду секретаря міської ради; а інших комісій ради, затвердження та зміна їх складу, обрання голів комісій;
  - 3) утворення виконавчого комітету ради, визначення його чисельності, затвердження персонального складу; внесення змін до складу виконавчого комітету та його розпуск;
  - 4) обрання за пропозицією міського голови на посаду та звільнення з посади секретаря ради;
  - 5) затвердження за пропозицією міського голови структури виконбг /авчих органів ради, загальної чисельності апарату ради та її виконавчих органів, витрат на їх утримання;
  - 6) затвердження плану роботи ради та заслуховування звіту про його виконання;
  - 7) заснування засобів масової інформації ради, призначення і звільнення їх керівників;

- 8) заслуховування звіту міського голови про діяльність виконавчих органів ради;
- 9) заслуховування звітів постійних комісій, керівників виконавчих органів ради та посадових осіб, яких вона призначає або затверджує;
- 10) заслуховування повідомлень депутатів про роботу в раді, виконання ними доручень ради;
- 11) розгляд запитів депутатів, прийняття рішень по запитах;
- 12) прийняття рішень щодо дострокового припинення повноважень депутата ради в порядку, встановленому законом;
- 13) скасування актів виконавчих органів міської ради, які не відповідають Конституції чи законам України, іншим актам законодавства, рішенням міської ради, прийнятим у межах її повноважень;
- 14) прийняття рішення щодо дострокового припинення повноважень міського голови у випадках, передбачених Законом України "Про місцеве самоврядування в Україні";
- 15) визначення відповідно до закону кількісного складу ради;
- 16) прийняття рішення про проведення місцевого референдуму;
- 17) прийняття, відповідно до законодавства, рішень щодо організації проведення референдумів та виборів місцевого самоврядування та міського голови;
- 18) прийняття рішень про наділення органів самоорганізації населення окремими власними повноваженнями органів місцевого самоврядування, а також про передачу коштів, матеріально-технічних та інших ресурсів, необхідних для їх здійснення;
- 19) прийняття рішень про об'єднання в асоціації або вступ до асоціацій, інших форм добровільних об'єднань органів місцевого самоврядування та про вихід з них;
- 20) затвердження програм соціально-економічного та культурного розвитку міста, цільових програм з інших питань місцевого самоврядування;
- 21) затвердження місцевого бюджету, внесення змін до нього; затвердження звіту про виконання бюджету;
- 22) встановлення місцевих податків і зборів та розмірів їх ставок у межах, визначених законом;
- 23) утворення цільових фондів, затвердження положень про ці фонди;
- 24) прийняття рішень щодо випуску місцевих позик;
- 25) прийняття рішень щодо отримання позик з інших місцевих бюджетів та джерел їх отримання, а також щодо передачі коштів з місцевого бюджету;
- 26) прийняття рішень щодо надання відповідно до чинного законодавства пільг по місцевих податках і зборах;
- 27) встановлення для підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності територіальної громади, розміру частки прибутку, яка підлягає зарахуванню до місцевого бюджету після сплати передбачених законодавством податків;
- 28) прийняття рішень щодо відчуження відповідно до закону комунального майна; затвердження місцевих програм приватизації, а також переліку об'єктів комунальної власності, які не підлягають приватизації; визначення доцільності, порядку та умов приватизації об'єктів права комунальної власності; вирішення питань про придбання у встановленому законом порядку приватизованого майна, про включення до об'єктів комунальної власності майна, відчуженого в процесі приватизації, договір про купівлю-продаж якого розірвано у встановленому порядку або визнано недійсним, про створення, ліквідацію, реорганізацію та репрофілювання підприємств, установ та організацій комунальної власності територіальної громади;

- 29) прийняття рішень про передачу іншим органам окремих повноважень щодо управління майном, яке належить до комунальної власності територіальної громади, визначення меж цих повноважень та умов їх здійснення;
- 30) створення у разі необхідності органів і служб для забезпечення здійснення з іншими суб'єктами комунальної власності спільних проектів або спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, установ та організацій, визначення повноважень цих органів (служб);
- 31) вирішення відповідно до законодавства питань про створення підприємствами комунальної власності спільних підприємств, у тому числі з іноземними інвестиціями;
- 32) вирішення відповідно до закону питань регулювання земельних відносин;
- 33) затвердження відповідно до закону ставок земельного податку, розмірів плати за користування природними ресурсами, що є у власності територіальної громади;
- 34) вирішення відповідно до закону питань про надання дозволу на спеціальне використання природних ресурсів місцевого значення, а також про скасування такого дозволу;
- 35) прийняття рішень про організацію територій і об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення та інших територій, що підлягають особливій охороні; внесення пропозицій до відповідних державних органів щодо оголошення природних та інших об'єктів, що мають екологічну, історичну, культурну або наукову цінність, є пам'ятками природи, історії або культури, які охороняються законом;
- 36) надання відповідно до законодавства згоди на розміщення на території міста нових об'єктів, сфера екологічного впливу діяльності яких, згідно з діючими нормативами, включає відповідну територію;
- 37) створення відповідно до законодавства муніципальної міліції, яка утримується за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету; затвердження і звільнення керівників та дільничних інспекторів цієї міліції;
- 38) заслуховування повідомлень керівників органів внутрішніх справ про їх діяльність щодо охорони громадського порядку на території міста, порушення перед відповідними органами вищого рівня питання про звільнення з посади керівників цих органів у разі визнання їх діяльності незадовільною;
- 39) прийняття рішень з питань адміністративно-територіального устрою в межах і порядку, визначених чинним законодавством;
- 40) затвердження у встановленому порядку місцевих містобудівних програм, генеральних планів забудови міста, правил забудови міста, іншої містобудівної документації;
- 41) затвердження договорів, укладених міським головою від імені міської ради, з питань, віднесених до її виключної компетенції;
- 42) встановлення відповідно до законодавства правил з питань благоустрою території міста, забезпечення в ньому чистоти і порядку, торгівлі на ринках, дотримання тиші в громадських місцях, за порушення яких передбачено адміністративну відповідальність;
- 43) прийняття визначених законом рішень з питань боротьби зі стихійним лихом, епідеміями, епізоотіями, за порушення яких передбачено адміністративну відповідальність;
- 44) прийняття рішень, пов'язаних із створенням спеціальних вільних та інших зон, змінами в статусі цих зон, внесення до відповідних органів пропозицій з цих питань; надання згоди на створення таких зон за ініціативою Президента України або Кабінету Міністрів України;
- 45) прийняття рішень про надання дозволу на створення органів самоорганізації

населення;

46) затвердження Статуту територіальної громади м. Запоріжжя, змін та доповнень до нього;

47) затвердження, відповідно до закону, Положення про зміст, опис та порядок використання символіки територіальної громади м. Запоріжжя;

48) вирішення, відповідно до закону, питання про мову (мови), якою користуються у своїй роботі рада, її виконавчий орган та яка використовується в офіційних оголошеннях;

49) прийняття рішень про утворення районних у місті рад, визначення обсягу і меж повноважень, які здійснюють районні в місті ради та їх виконавчі органи;

50) встановлення нормативів централізації коштів від земельного податку на спеціальних бюджетних рахунках районів міста.

51) надання згоди на передачу об'єктів з державної у комунальну власність та прийняття рішень про передачу об'єктів з комунальної у державну власність, а також щодо придбання об'єктів державної власності

Стаття 39. Скликання сесії міської ради

1. Перша сесія міської ради збирається на своє пленарне засідання не пізніше як через місяць після обрання у правомочному складі. Її відкриває та веде голова територіальної виборчої комісії. Він інформує про обраних депутатів ради та міського голову.

2. Сесії міської ради скликаються відповідно до Регламенту міської ради.

3. Рішення про скликання сесії міської ради доводиться до відома депутатів і населення не пізніше, як за 10 днів до сесії.

Стаття 40. Порядок денний та гласність засідань міської ради

1. Питання на розгляд ради вносяться, як правило, виходячи з перспективного плану роботи ради, міським головою, постійними комісіями ради, виконавчим комітетом, депутатами міської ради, а також, за рішенням місцевого референдуму, депутатських фракцій та груп. Через перелічених суб'єктів також можуть вносити питання та пропозиції органи самоорганізації населення, трудові колективи, об'єднання громадян. Порядок денний сесії затверджується радою, при цьому голосування проводиться окремо по кожному питанню, яке пропонується для включення до порядку денного сесії і потім затверджується в цілому. Питання вважається включеним, якщо за це проголосувала проста більшість від присутніх депутатів. Сесія ради є правомочною якщо в її пленарному засіданні бере участь більше половини депутатів від загального складу ради.

2. Засідання ради є відкритими і діють гласно, за винятками, встановленими Регламентом та діючим законодавством. Гласність роботи ради забезпечується шляхом трансляції її засідань, публікації звіту в газеті "Запорозька Січ", запрошенням на її засідання виборців, представників територіальних громад, трудових колективів, об'єднань громадян, державних органів та органів місцевого самоврядування та представників засобів масової інформації.

За рішенням ради, у випадках, пов'язаних з державною таємницею, більшістю голосів депутатів від кількості присутніх, можуть проводитися закриті засідання для розгляду конкретно зазначених питань. На закритому засіданні ради мають право бути присутніми члени виконавчого комітету, інші особи, присутність яких визначена міським головою чи постійними комісіями, необхідні для розгляду відповідного питання.

Стаття 41. Регламент міської ради

1. Регламент міської ради, Положення про постійні комісії міської ради затверджуються не пізніше як на третій сесії новообраної міської ради.
2. Регламент міської ради, зміни та доповнення до нього затверджуються рішенням міської ради виключно на пленарних засіданнях міської ради.

Стаття 42. Комісії міської ради

1. З метою підготовки рішень, контролю за виконанням рішень міської ради та її виконавчого комітету з числа депутатів обираються постійні комісії міської ради чи тимчасові контрольні комісії.
2. Діяльність постійних комісій та тимчасових контрольних комісій міської ради регламентується положеннями Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”, Регламентом міської ради та Положенням про постійні комісії, що затверджується міською радою.
3. Постійні комісії за дорученням міської ради, міського голови, секретаря ради або з власної ініціативи попередньо розглядають проекти програм соціально-економічного і культурного розвитку міста, місцевого бюджету, звіти про виконання програм і бюджету, вивчають і готують повідомлення про стан та розвиток відповідних галузей господарського і соціально-культурного будівництва, інші питання, які виносяться на розгляд ради, розробляють проекти рішень ради та готують висновки з цих питань, виступають на сесіях ради з доповідями та співповідями. Постійні комісії попередньо розглядають кандидатури осіб, які пропонуються для обрання, затвердження, призначення або погодження міською радою, готують висновки з цих питань. Постійні комісії за дорученням міської ради, секретаря ради або з власної ініціативи вивчають діяльність підзвітних і підконтрольних рад і виконавчому комітетові органів, підприємств, організацій і установ комунальної власності, подають за результатами перевірки рекомендації на розгляд їх керівників, а в разі необхідності – на розгляд міської ради, здійснюють контроль за виконанням рішень ради. Постійні комісії з питань, які належать до їх компетенції, мають право отримати від керівників органів, підприємств, установ і організацій, визначених у цій статті необхідні матеріали і документи. За результатами вивчення і розгляду питань постійні комісії готують висновки і рекомендації, які приймаються більшістю голосів від загального складу комісії і підписуються головою комісії, в разі його відсутності – заступником голови або секретарем комісії. Протоколи засідань комісії підписуються головою і секретарем комісії. Рекомендації постійних комісій підлягають обов'язковому розгляду органами, підприємствами, установами і організаціями, посадовими особами, яким вони адресовані. Про результати розгляду і вжиті заходи повинно бути повідомлено комісіям у встановлений термін.

Стаття 43. Депутатські групи та депутатські фракції міської ради

1. Для спільної роботи по здійсненню депутатських повноважень у виборчих округах депутати можуть об'єднуватися в депутатські групи за єдністю території їх виборчих округів, спільністю проблем, які вони вирішують, або іншими ознаками.
2. Депутатська група може бути утворена в будь-який час протягом строку повноважень

- ради за рішенням зборів депутатів міської ради, які виявили бажання увійти до її складу.
3. Депутатська група складається не менш як з п'яти депутатів і реєструється відповідною радою.
  4. Депутати міської ради на основі єдності поглядів або партійного членства можуть об'єднуватися у депутатські фракції з чисельністю не менше п'яти депутатів. До складу депутатських фракцій можуть входити також позапартійні депутати міської ради, які підтримують політичну спрямованість фракцій.
  5. Депутатські групи, фракції мають право:
    - 1) на пропорційне представництво в постійних та тимчасових комісіях ради;
    - 2) попередньо обговорювати кандидатури посадових осіб, яких обирає, призначає чи затверджує рада;
    - 3) на гарантований виступ свого представника на пленарному засіданні ради з кожного питання порядку денного сесії ради;
    - 4) об'єднувати зусилля з іншими групами, фракціями для створення більшості в раді чи опозиції;
    - 5) здійснювати інші права, передбачені законами України.
  6. Депутат міської ради може бути членом тільки однієї депутатської фракції.
  7. Секретар міської ради інформує міську раду та членів територіальної громади про створення депутатських груп, фракцій та їх склад. Інформація заноситься до протоколу відповідної сесії міської ради.

Стаття 44. Правовий статус та повноваження районних адміністрацій Запорізької міської ради, Тепличної селищної ради

1. Районна адміністрація Запорізької міської ради (далі – районна адміністрація) є правонаступником виконавчого комітету районної ради і виконавчим органом Запорізької міської ради в районі міста.
2. Положення про районну адміністрацію затверджується міською радою.
3. Правовий статус та повноваження Тепличної селищної ради, її виконавчих органів та посадових осіб визначаються Конституцією України та законодавством України.

Розділ VI

Виконавчий комітет та інші виконавчі органи міської ради

Стаття 45. Формування та склад виконавчого комітету міської ради

1. Виконавчий комітет міської ради (далі – виконавчий комітет) є виконавчим органом міської ради, який утворюється міською радою на строк її повноважень.
2. Після закінчення повноважень міської ради її виконавчий комітет здійснює свої повноваження до сформування нового складу виконавчого комітету.
3. Виконавчий комітет міської ради очолює міський голова. У разі відсутності міського голови або неможливості виконання ним своїх обов'язків, роботу виконавчого комітету організовує перший заступник міського голови.
4. Кількісний склад виконавчого комітету визначається міською радою. Персональний склад виконавчого комітету міської ради затверджується радою за пропозицією міського голови.

Стаття 46. Повноваження виконавчого комітету міської ради

1. Виконавчий комітет може розглядати і вирішувати питання, віднесені Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні” до відання виконавчих органів міської ради.
2. Виконавчий комітет:
  - 1) попередньо розглядає проекти місцевих програм соціально-економічного і культурного розвитку, цільових програм з інших питань, місцевого бюджету, проекти рішень з інших питань, що вносяться на розгляд ради;
  - 2) координує діяльність відділів, управлінь та інших виконавчих органів міської ради, підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності територіальної громади, заслуховує звіти про роботу їх керівників;
  - 3) має право змінювати або скасовувати акти підпорядкованих йому відділів, управлінь, інших виконавчих органів міської ради, а також їх посадових осіб.
3. Виконавчий комітет підзвітний і підконтрольний міській раді, а з питань здійснення ним делегованих повноважень – також відповідним органам виконавчої влади.

Стаття 47. Організація роботи виконавчого комітету

1. Основною формою роботи виконавчого комітету є його засідання, які є правомочними, якщо в них беруть участь більше половини від загального складу виконавчого комітету.
2. Засідання виконавчого комітету скликаються міським головою за необхідністю, але не рідше одного разу на місяць.
3. Рішення виконавчого комітету, прийняті в межах його компетенції, обов'язкові для виконання всіма розташованими на території м. Запоріжжя підприємствами й установами незалежно від їх організаційно-правових форм, а також органами місцевого самоврядування і громадянами.

Стаття 48. Управління, відділи та інші виконавчі органи міської ради

1. Міська рада в межах затверджених нею структури і штатів може створювати управління, відділи та інші виконавчі органи.
2. Управління, відділи та інші виконавчі органи міської ради є підзвітними і підконтрольними міській раді та підпорядкованими їй виконавчому комітету та міському голові.
3. Посадові особи місцевого самоврядування виконавчих органів міської ради призначаються на посаду і звільняються з посади відповідно до вимог Закону України “Про службу в органах місцевого самоврядування” і цього Статуту.
4. Положення про управління, відділи та інші виконавчі органи міської ради затверджуються міською радою.

Розділ VII

Органи самоорганізації населення

Стаття 49. Правовий статус, порядок організації та діяльності органів самоорганізації населення

1. Органи самоорганізації населення – це представницькі органи, що створюються частиною жителів, які проживають на відповідній території у межах міста.
На території міста Запоріжжя можуть створюватися такі органи самоорганізації населення:
- Тепличний селищний комітет;

- вуличні комітети;
- квартальні комітети;
- комітети мікрорайону;
- будинкові комітети;
- комітети району міста.

2. Правовий статус, порядок організації та діяльності органів самоорганізації населення визначається Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні”, Законом України “Про органи самоорганізації населення”, іншими законами України та рішеннями Запорізької міської ради.

РОЗДІЛ VIII

СТРАТЕГІЯ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МІСТА

Стаття 50. Система сталого розвитку міста

1. Стратегія та основні напрями розвитку міста базуються на концепції сталого розвитку всіх сфер соціально-економічного, політичного та культурного життя міста.
2. Сталий розвиток ґрунтується на принципах:
  - 1) вирівнювання якості та стандартів життя жителів усіх територій та районів міста;
  - 2) стабілізації і поліпшення економічної, соціальної, екологічної ситуації на території міста;
  - 3) розробки та запровадження механізмів пом'якшення впливу економічної кон'юнктури на розвиток територіальної громади;
  - 4) оперативного реагування на виникнення елементів соціальної кризи;
  - 5) забезпечення участі міської територіальної громади у процесах регіонального та державного планування;
  - 6) збільшення потенціалу для вирішення міських проблем шляхом запровадження функціональної реформи, застосування механізмів децентралізації процесів прийняття та реалізації рішень;
  - 7) поступового пристосування до ринкових умов системи міського комунального господарства, реформування його структури та запровадження сучасних механізмів управління та розвитку об'єктів комунальної власності;
  - 8) запровадження сучасних механізмів фінансового менеджменту;
  - 9) застосування нових підходів формування системи соціального захисту жителів міста;
  - 10) розширення обсягів залучення наукової інформації та консультативної допомоги з визначених напрямів розвитку територіальної громади;
  - 11) розробки перспективних планів розвитку міста;
  - 12) розбудови на території міста сучасної ринкової інфраструктури, системи інформаційних потоків;
  - 13) встановлення тісних ділових та культурних стосунків з іншими територіальними громадами, зарубіжними муніципальними утвореннями, використання досвіду партнерів та здійснення спільних проектів.
3. Сталий розвиток міста забезпечується шляхом розробки програми стратегічного розвитку міста, а також щорічних планів соціально-економічного розвитку міста.
4. Міська рада кожного скликання не пізніше, ніж на другій сесії, приймає програму розвитку міста на період скликання міської ради.
5. Виконавчі органи міської ради у своїй діяльності реалізують основні напрями програм та планів соціально-економічного розвитку міста.

Стаття 51. Кадрове забезпечення сталого розвитку міста

1. Кадрова політика є пріоритетним напрямом діяльності міського голови, виконкому міської ради, міської ради, будується на принципах професіоналізму, відкритості, демократії, порядності, державного та міського патріотизму;
2. Основними формами кадрової політики є конкурси, залучення фахівців за контрактом, підвищення кваліфікації та професійне навчання. Перелік посад з призначенням за конкурсом, а також порядок його проведення визначаються міською радою.
3. Кадрова політика поширюється на посадових осіб місцевого самоврядування, муніципальних службовців, керівників підприємств муніципальної власності.

Стаття 52. Міське планування

1. Завдання міського планування полягає в ефективній координації процесів землекористування, приватного і громадського будівництва та іншого використання земель, визначених для містобудівних потреб, у відповідності з діючим генеральним планом міста та затвердженими правилами забудови м. Запоріжжя.
2. Органи місцевого самоврядування визначають порядок використання земельних ділянок під забудову та іншого використання земель, визначених для містобудівних потреб, в процесі складення та затвердження планів землекористування.
3. Органи місцевого самоврядування контролюють процеси будівництва та іншого використання земель, визначених для містобудівних потреб, та виконання власних планів перспективного розвитку через використання наданого законом права щодо надання дозволів та координації діяльності суб'єктів будівництва на території міста.
4. Міська рада має надане законом право стосовно відведення землі, що належить територіальній громаді, а також право щодо визначення особливих умов використання у разі забудови важливих для життєдіяльності територіальної громади земельних ділянок.
5. З метою розвитку окремих територій міста міська рада може прийняти рішення щодо використання капіталовкладень на будівництво інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури, а також стимулювати залучення приватних коштів.
6. Міська рада визначає форми кооперації між територіальною громадою та приватними інвесторами, що дозволяють більш ефективно вирішувати реалізацію елементів міського планування.
7. Планування території для забудови та іншого використання земель, наданих для містобудівних потреб, здійснюється в два етапи:
  - 1) розробка містобудівної документації і складання планів земельно-господарського устрою;
  - 2) розробка проектів будівництва і складання проектів відведення земельних ділянок.
8. Містобудівна документація і плани земельно-господарського устрою, правила забудови міста, затверджені у встановленому порядку, є актами нормативно-правового характеру, що є обов'язковими для виконання всіма суб'єктами планування (органами державної влади та місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами) на території міста.
9. Органи місцевого самоврядування можуть залучати до розробки містобудівної документації представників громадськості, виносити це питання на громадське обговорення та загальні збори. Проект містобудівної документації оприлюднюється і вноситься на затвердження лише після обговорення пропозицій та зауважень, що надійшли до органів місцевого самоврядування.

Стаття 53. Економічний розвиток міста

1. Економічний розвиток міста спрямований на укріплення та зростання промислової інфраструктури міста, розширення і підвищення якості товарів і послуг, активізацію участі жителів у фінансово-господарській діяльності в місті.
2. Участь жителів міста в економічному розвитку міста виражається в можливості:
  - 1) вносити пропозиції під час підготовки проектів планів і програм соціально-економічного розвитку міста, бюджету;
  - 2) надавати необхідні зведення про проекти своїх планів і заходів, що мають екологічні, демографічні й інші наслідки, що зачіпають інтереси населення міста;
  - 3) сприяти органам державної статистики, надавати їм і одержувати від них необхідні статистичні дані;
  - 4) брати участь у приватизації муніципального майна, одержувати інформацію щодо списків підприємств і організацій, умов приватизації;
  - 5) вносити пропозиції з контролю за правильністю цін, тарифів, націнок, знижок, які визначаються у межах повноважень місцевого самоврядування;
  - 6) мати право на матеріально-технічне забезпечення заходів і програм, передбачених планом економічного і соціального розвитку міста;
  - 7) мати право на ознайомлення з генеральним планом міста і проектами планування і забудови міста, право на оренду земельних ділянок у межах міської зони, а також з інших земель, переданих у ведення міста, за винятком випадків, передбачених законодавством;
  - 8) мати право на ознайомлення з земельним кадастром;
  - 9) вносити пропозиції щодо вдосконалення торговельного і побутового обслуговування населення та підвищення ефективності роботи підприємств сфери обслуговування;
  - 10) вносити пропозиції з удосконалення роботи міських комунальних служб, утримання в належному стані місць поховання;
  - 11) мати право експлуатації житлового фонду, об'єктів комунального господарства, торгівлі, громадського харчування і побутового, комунального обслуговування, водо -, газо -, енергопостачання.
3. Міська рада щорічно до прийняття бюджету на наступний рік визначає основні напрями сприяння зростанню промислового виробництва, розвитку транспорту, будівництва, зв'язку та паливно-енергетичного комплексу.
4. Органи місцевого самоврядування всебічно сприяють нарощуванню обсягів виробництва продукції місцевих товаровиробників, створенню нових робочих місць, надають підтримку сільгосп підприємствам, які постачають продукцію жителям міста.

Стаття 54. Діяльність з вирішення екологічних питань міста

1. Діяльність з вирішення екологічних проблем міста орієнтована на підготовку екологічних проектів і їх реалізацію в інтересах громадян з метою визначення рекреаційних зон міста, підтримку на них нормального екологічного балансу, створення сприятливих умов для праці і життя людей, а також формування системи контролю за станом навколишнього природного середовища та налагодження системи відповідного інформування населення, підвищення якості навколишнього середовища, формування здорового способу життя людей та екологічної освіти населення.
2. Діяльність з вирішення екологічних проблем міста реалізується за допомогою складання спеціальних програм екологічного розвитку міста і його територій, розробки екологічних розділів у комплексних програмах міського розвитку, обліку екологічної

ініціативи мешканців міста, виділення бюджетного фінансування екологічних проблем, застосування санкцій до порушників екологічних норм, розробки і реалізації екологічних проектів.

3. Міська рада не рідше одного разу на рік розглядає на пленарних засіданнях питання щодо екологічної ситуації та контролю за ходом виконання запланованих природоохоронних заходів.

4. Органи місцевого самоврядування приймають всі заходи, які передбачені діючим законодавством України, щодо недопущення розміщення на території міста нових об'єктів, сфера екологічного впливу діяльності яких, згідно з діючими нормативами, включає відповідну територію, і які після введення в експлуатацію можуть забруднювати атмосферне повітря або іншим негативним чином впливати на стан довкілля. (Частина 4 ст. 54 затверджена рішенням Запорізької міської ради від 06.10.2010 № 9 "Про внесення змін до Статуту територіальної громади міста Запоріжжя, затвердженого рішенням Запорізької міської ради від 15.02.2016 № 4 "Про затвердження Статуту територіальної громади м. Запоріжжя").

Стаття 55. Розвиток науки і освіти, охорони здоров'я, фізичної культури, спорту і туризму, культури і мистецтва

1. Виконавчий комітет міської ради в рамках своїх повноважень забезпечує розвиток соціально-гуманітарної сфери життєдіяльності міста – науки і освіти, охорони здоров'я, фізичної культури, спорту і туризму, культури і мистецтва та ін.
2. Пріоритети соціально-гуманітарного розвитку міста визначаються міською радою щорічно на першій сесії міської ради наступного року.
3. Органи місцевого самоврядування всебічно підтримують розвиток науки та вищої школи в місті, на договірній основі здійснюють фінансову підтримку передових досліджень.
4. Міський голова особисто контролює забезпечення діяльності освіти та охорони здоров'я, надає сприяння розвитку фізкультури, спорту і туризму, підтримує заклади та діячів культури та мистецтва.
5. Особи, організації, підприємства та установи, що найбільше сприяли охороні здоров'я, розвитку науки і освіти, фізичної культури, спорту і туризму, культури і мистецтва, щороку, під час святкування Дня міста, відзначаються міським головою за поданням міської ради та її виконавчого комітету.

Стаття 56. Забезпечення громадського порядку та громадської безпеки

1. Органи місцевого самоврядування, в межах повноважень, наданих їм законодавством, розробляють та впроваджують заходи з охорони громадського порядку та громадської безпеки з таких основних напрямів:
  - 1) запобігання, шляхом здійснення правоохоронцями регулярних профілактичних заходів на території міста; вчиненню злочинів та правопорушень
  - 2) запобігання підліткової злочинності;
  - 3) забезпечення виконавчим комітетом міської ради проведення зборів, мітингів, маніфестацій і демонстрацій, спортивних, видовищних та інших масових заходів; здійснення контролю за забезпеченням громадського порядку під час їх проведення;
  - 4) налагодження системи постійно діючого взаємозв'язку та обміну інформацією з відповідних питань між виконавчими органами міської ради, членами територіальної

- громади та правоохоронними органами;
- 5) організація патрулювання міста у вечірній та нічний часи та забезпечення відповідного освітлення міста в цей період;
  - 6) організація безпеки дорожнього руху;
  - 7) сприяння органам внутрішніх справ у забезпеченні додержання правил паспортної системи.
2. Міський голова запрошує на засідання міської ради та її виконавчого комітету керівників правоохоронних органів з метою узгодження спільних заходів та заслуховування повідомлень їхніх керівників щодо їх виконання.
  3. Виконавчі органи міської ради розглядають справи про адміністративні правопорушення, віднесені законом до їх відання; утворюють адміністративні комісії та комісії з питань боротьби зі злочинністю, спрямовують їх діяльність.
  4. Міська рада відповідно до чинного законодавства з метою підвищення рівня роботи міліції, захисту життя, здоров'я, прав і свобод громадян, їх власності, охорони громадського порядку в місті, запобігання правопорушенням, посилення боротьби зі злочинністю, своєчасного виявлення фактів недодержання законодавства та необхідності більш тісного співробітництва міліції з населенням за погодженням з Міністерством внутрішніх справ України та поданням виконавчого комітету міської ради може створити муніципальну міліцію, яка утримується за рахунок коштів бюджету міста.
  5. Органи місцевого самоврядування відповідно до чинного законодавства надають всляку допомогу та підтримку у створенні та діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку.
  6. Громадські формування з охорони громадського порядку створюються на засадах громадської самодіяльності як зведені загони громадських формувань, спеціалізовані загони (групи) сприяння міліції, народні дружини, молодіжні оперативні загони.
  7. Виконавчі органи міської ради відповідно до законодавства надають підтримку організаціям захисту прав споживачів та громадського контролю за діяльністю підприємств торгівлі, побутових послуг, громадського харчування.

Стаття 57. Соціальний захист населення

1. Соціальний захист населення вважається пріоритетом діяльності органів місцевого самоврядування і здійснюється відповідно до законодавства України.
2. Соціальний захист будується на принципах гуманізму, адресності, соціальної справедливості.
3. Міська рада може здійснювати додаткові заходи соціального захисту тих чи інших груп населення, що повинні бути підтверджені бюджетним фінансуванням.
4. Соціальний захист жителів міста забезпечується бюджетним фінансуванням, необхідною соціальною інфраструктурою, підготовкою спеціалістів, широким використанням передового досвіду соціальної роботи.
5. З метою зниження безробіття міська рада щорічно приймає програму зайнятості населення м. Запоріжжя, контролює її виконання, стимулює зростання трудової зайнятості населення, сприяє розвитку міського ринку праці, підтримує підприємства, які утворюють нові робочі місця.

Стаття 58. Пільги за рахунок міського бюджету

1. Міська рада може надавати за рахунок міського бюджету пільги фізичним і юридичним особам у випадках, передбачених Законом.

Зазначені пільги поділяються на:

- 1) ті, що зменшують доходи міського бюджету;
  - 2) ті, що збільшують його видатки.
2. Пільги, що зменшують доходи міського бюджету:
- 1) зменшення податкових ставок;
  - 2) повне або часткове звільнення від сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів;
  - 3) відстрочка у сплаті податків, зборів та інших обов'язкових платежів.
3. Пільги, що забезпечуються видатками з міського бюджету (збільшують його видатки), можуть надаватися:
- 1) представникам соціально мало захищених верств населення (інвалідам, ветеранам війни, пенсіонерам, дітям, багатодітним сім'ям, малозабезпеченим громадянам та ін.);
  - 2) почесним громадянам міста та особам, нагородженим міськими відзнаками;
  - 3) громадським організаціям, що опікуються інвалідами, ветеранами війни, пенсіонерами, дітьми, малозабезпеченими тощо.
4. Порядок надання пільг за рахунок міського бюджету фізичним і юридичним особам визначається відповідним Положенням, що затверджує міська рада.

Стаття 59. Підтримка благодійництва, меценатства та спонсорства

1. Під благодійництвом, меценатством та спонсорством слід розуміти:

- 1) благодійництво – добровільна безкорислива пожертва фізичних та юридичних осіб у поданні набувачам матеріальної, фінансової, організаційної та іншої благодійної допомоги;
  - 2) меценатство – добровільна безкорислива діяльність фізичних осіб у матеріальній, фінансовій та іншій підтримці набувачів благодійної допомоги;
  - 3) спонсорство – добровільна безприбуткова матеріальна, фінансова, організаційна та інша підтримка фізичними та юридичними особами набувачів благодійної допомоги з метою популяризації виключно свого імені, торгової марки, назви.
2. Підтримка благодійності, меценатства та спонсорства припускає:
- 1) доведення фактів цієї діяльності до жителів міста через засоби масової інформації;
  - 2) заохочення благодійників, меценатів та спонсорів спеціальними нагородами міського голови і міської ради;
  - 3) зниженням ставок місцевих податків.

Стаття 60. Міжнародна діяльність

1. Міська рада самостійно здійснює міжнародну діяльність, окрім випадків, коли згідно з чинним законодавством відповідні заходи мають погоджуватися з Міністерством закордонних справ України.

2. Пріоритетними в міжнародній діяльності визначаються такі напрями:

- 1) участь у русі міст-побратимів;
- 2) укладання щорічних протоколів стосовно здійснення конкретних заходів у рамках укладених угод про співробітництво з зарубіжними суб'єктами місцевого самоврядування;
- 3) участь в об'єднаннях зарубіжних суб'єктів місцевого самоврядування з проблематики,

що має пріоритетне значення для територіальної громади;

4) участь у заходах, що мають представницький характер для територіальної громади;

5) участь у заходах міжнародного плану, що мають на меті отримання конкретної допомоги для територіальної громади;

6) участь у заходах, що сприяють залученню інвестицій на розвиток територіальної громади, підприємництва міста або передбачають здійснення спільних проєктів;

7) участь у заходах відповідно до міжнародних угод України або в рамках міждержавних програм.

Стаття 61. Підтримка місцевих товаровиробників, малого та середнього підприємництва

1. Органи місцевого самоврядування з метою створення робочих місць та підвищення добробуту жителів міста надають підтримку місцевим товаровиробникам, сприяють розвитку малого та середнього підприємництва.

2. Виконком міської ради щороку приймає програму підтримки місцевих товаровиробників, малого та середнього підприємництва.

РОЗДІЛ ІХ

ФІНАНСИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ МІСТА

Стаття 62. Загальні принципи фінансової діяльності територіальної громади

1. Фінансова діяльність територіальної громади має на меті:

1) створення відповідних механізмів регулювання процесів економічного та соціального розвитку, що відіграватимуть у них стимулюючу та координуючу роль;

2) запровадження відповідних фіскальних інструментів, що дозволятимуть створювати механізми щодо формування надійної бази власних надходжень та сприятимуть розвитку економічних процесів на території міста;

3) забезпечення процесів надання громадських послуг у соціальній та житлово-комунальній сферах; формування системи соціального захисту населення, притаманної ринковій економіці;

4) сприяння розвитку інвестиційних процесів, спрямованих на формування сучасної інфраструктури комунального господарства;

5) якісне виконання повноважень, делегованих органам місцевого самоврядування.

2. Фінансова діяльність територіальної громади відбувається на засадах:

1) планування фінансових ресурсів;

2) першочергового забезпечення потреб, які мають важливе значення для розвитку територіальної громади та соціально-економічного благополуччя її членів;

3) врахування загальнодержавних інтересів;

4) прозорості, регулярного інформування, винесення на обговорення питань фінансового планування, інвестиційної діяльності, проєктів міського бюджету та забезпечення доступу до здійснення контролю з боку громадськості;

5) застосування новітніх технологій у здійсненні фінансового менеджменту та використання широкого спектру фінансових інструментів, притаманних ринковій економіці.

Стаття 63. Планування фінансових ресурсів

1. З метою оптимального вирішення питань, що належать до відання місцевого самоврядування та закладення чітких бюджетних орієнтирів, органи місцевого

самоврядування запроваджують систему середньострокового фінансового планування, що передбачає фінансовий розвиток громади протягом п'яти років.

2. Фінансовий план містить прогнозовані бюджетні видатки та надходження, а також запропоновані заходи щодо забезпечення бюджетної збалансованості у наступних роках. Основою для планування фінансових ресурсів має бути інвестиційна програма, що складається виконавчими органами. Фінансовий план та інвестиційна програма щороку коригуються відповідно до потреб розвитку територіальної громади.

3. Фінансове планування відбувається на таких засадах:

- 1) виявлення визначальних факторів перспективного розвитку;
- 2) обґрунтування рішень та програм, що впливатимуть на визначення перспективних завдань та планування видатків.

Стаття 64. Позики територіальної громади

1. Позики територіальної громади є важливим інструментом щодо формування інвестиційних джерел на відновлення соціальної інфраструктури та інфраструктури комунального господарства територіальної громади.

2. Позики територіальної громади оформлюються в цінні папери, емісія яких реєструється державними органами в порядку, встановленому законом.

3. Міська рада визначає формати економічного обґрунтування та планування емісії, умови проведення передплати на зазначені цінні папери, а також порядок їх обігу на біржовому ринку.

4. Міська рада затверджує положення про тендерну раду з питань розміщення міських позик, а також регламентує процеси обрання радників.

5. Випуск позик територіальної громади має базуватися на таких засадах:

- 1) створення системи надійних гарантій щодо повернення позик;
- 2) орієнтації на випуск довгострокових боргових зобов'язань;
- 3) диверсифікації розміщення цінних паперів;
- 4) цільового спрямування залучених коштів на реалізацію затверджених міською радою інвестиційних проектів, що мають відповідне технічне обґрунтування, терміни самоокупності або визначені джерела відшкодування коштів;
- 5) встановлення граничного обсягу емісії позик територіальної громади;
- 6) прозорості та громадського контролю за розробкою планів випуску, процесами обрання радників, використання коштів, роботою тендерної ради.

Стаття 65. Повноваження щодо фінансових зобов'язань

1. Органи місцевого самоврядування беруть на себе зобов'язання щодо виплати коштів на здійснення інвестицій та заходів, спрямованих на їх залучення, лише в тому випадку, якщо це передбачено положеннями бюджетного планування.

2. Обсяги фінансових зобов'язань розраховуються відповідно до передбачених бюджетних можливостей наступних трьох років.

3. У виняткових випадках калькуляція зобов'язань може здійснюватися на весь період реалізації інвестиційного проекту. Органи місцевого самоврядування беруть на себе такі зобов'язання лише за умов наявності виважених та переконливих розрахунків, які свідчать про те, що обсяги зазначених зобов'язань не несуть загрози щодо розбалансування бюджетів наступних років.

4. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо надання зобов'язань діють до затвердження бюджету наступного року.

Стаття 66. Кредитно-фінансові установи

З метою забезпечення процесів розвитку територіальної громади органи місцевого самоврядування відповідно до чинного законодавства можуть утворювати кредитно-фінансові установи та координувати діяльність місцевих кредитно-фінансових систем.

Стаття 67. Регулювання обсягів застави та запозичень

1. Міська рада встановлює граничні обсяги застави та запозичень, враховуючи загальноекономічну ситуацію, перспективи розвитку економіки міста, рівень платоспроможності суб'єктів господарювання та населення міста, терміни здійснення виплат, а також важливість здійснення відповідних інвестицій для розвитку територіальної громади.
2. Загальні обсяги застави та запозичень не можуть перевищувати двадцяти відсотків від розміру бюджету поточного року, якщо інше не встановлено чинним законодавством.

Стаття 68. Місцеві податки та збори

1. Місцеві податки та збори (обов'язкові платежі) – це обов'язкові внески до міського бюджету, що здійснюють фізичні та юридичні особи.
2. Міська рада самостійно встановлює місцеві податки та збори відповідно до визначеного законом переліку й у межах граничних розмірів ставок.

Міська рада може встановити:

- 1) комунальний податок;
- 2) податок на рекламу;
- 3) податок на продаж імпортованих товарів;
- 4) збір за паркування автомобілів;
- 5) ринковий збір;
- 6) збір за видачу ордера на квартиру;
- 7) збір із власників собак;
- 8) збір за право використання місцевої символіки;
- 9) збір за право проведення кіно – й телезйомок;
- 10) збір за проведення місцевих аукціонів, конкурсного розпродажу і лотерей;
- 11) збір за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі;
- 12) інші місцеві податки та збори, встановлені законом;

3. Механізми справляння та порядок сплати місцевих податків і зборів до міського бюджету визначаються відповідними Положеннями, що затверджує міська рада.

4. Міська рада в межах своїх повноважень має право запроваджувати пільгові податкові ставки, повністю скасовувати окремі місцеві податки та збори або звільняти від їх сплати певні категорії платників та надавати відстрочки у сплаті місцевих податків і зборів.

Стаття 69. Порядок та обсяги надання гарантій органами місцевого самоврядування

1. Органи місцевого самоврядування можуть виступати гарантами щодо зобов'язань підприємств, установ та організацій.
2. Порядок та обсяги надання гарантій визначаються міською радою.

Стаття 70. Фінанси комунальних підприємств

1. Фінанси підприємств, що перебувають у комунальній власності територіальної громади, є складовою частиною її фінансової системи.
2. Комунальні підприємства мають самостійні фінансові баланси, їх рахунки не об'єднуються з бюджетними рахунками органів місцевого самоврядування.
3. До фінансової системи територіальної громади входять також дочірні підприємства, засновані підприємствами, що перебувають у власності територіальної громади.
4. Органи місцевого самоврядування запроваджують передові принципи та технології з управління фінансами комунальних підприємств, а також налагоджують надійні механізми контролю та координації діяльності всіх суб'єктів, засновниками яких вони виступають. Діяльність комунальних підприємств та суб'єктів господарської діяльності з майновою часткою, що належить цим підприємствам, повинна спрямовуватися на забезпечення інтересів та задоволення потреб територіальної громади.
5. Підприємства комунального сектору перебувають у рівних, зокрема стосовно фінансів, умовах щодо інших господарюючих суб'єктів.
6. Фінанси підприємств комунальної власності, як важливий інструмент розвитку комунальної інфраструктури міста, не можуть залучатися до бюджету міста на поточні потреби.
7. У процесі підготовки бюджету наступного року органи місцевого самоврядування повинні визначати найбільш оптимальні форми поєднання механізмів рентабельного функціонування підприємств комунального сектору із соціальною політикою, що впроваджується міською владою.
8. Органи місцевого самоврядування планують фінансову діяльність суб'єктів комунальної власності з урахуванням заходів з бюджетної підтримки міських систем охорони здоров'я, освіти, культури, громадського транспорту та інших важливих напрямів соціальної сфери.

Розділ X

Бюджет міста

Стаття 71. Загальні засади формування бюджету міста

1. Бюджет міста містить у собі надходження та витрати на виконання делегованих і власних повноважень органів місцевого самоврядування. Ці надходження і витрати складають єдиний баланс бюджету міста.
2. Формування бюджету міста здійснюється на підставі затверджених Верховною Радою України обсягів міжбюджетних трансфертів та визначених особливостей міжбюджетних відносин на наступний бюджетний період.
3. Бюджет міста є самостійним. Самостійність бюджету забезпечується закріпленням за ним відповідних джерел доходів, правом міської ради на визначення напрямів використання коштів відповідно до законодавства України.
4. Не є бюджетними зобов'язаннями міста такі, що виникли внаслідок прийнятих державною владою рішень та не забезпечені державою бюджетними асигнуваннями.

Стаття 72. Принципи формування доходів

1. До складу доходів бюджету міста належать доходи, що закріплюються за бюджетами місцевого самоврядування та враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів та доходи, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних

трансфертів.

2. Міська рада відповідно до діючого законодавства має право встановлювати місцеві податки та збори й надавати окремим платникам пільги по них.

3. Для покриття тимчасових касових розривів, що виникають під час виконання загального фонду бюджету міста, виконавчий комітет міської ради за рішенням ради може отримувати короткотермінові позички у фінансово-кредитних установах на термін до трьох місяців, але в межах поточного бюджетного періоду за порядком, визначеним Міністерством фінансів України.

Стаття 73. Збалансування доходів та видатків бюджету

1. Бюджет міста може бути прийнятий з дефіцитом виключно в частині дефіциту бюджету розвитку, який покривається за рахунок запозичень.

2. Видатки на обслуговування боргу бюджету міста не можуть щорічно перевищувати 10 відсотків видатків від загального фонду бюджету протягом будь-якого бюджетного періоду, коли планується обслуговування боргу.

3. Порядок здійснення запозичень встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 74. Затвердження бюджету міста

1. Міська рада затверджує бюджет міста на кожний бюджетний період, який розпочинається з 1 січня та закінчується 31 грудня не пізніше ніж у двотижневий термін після опублікування закону про Державний бюджет України.

2. Проект рішення про бюджет міста перед внесенням на розгляд сесії міської ради схвалюється виконавчим комітетом ради.

3. Рішенням про бюджет міста визначаються: загальна сума доходів і видатків, граничний обсяг дефіциту (профіциту) бюджету міста та інші положення, передбачені статтею 76 Бюджетного кодексу України.

Стаття 75. Зміни до бюджету міста

1. Будь-які бюджетні зобов'язання та платежі з бюджету здійснюються лише за наявності відповідних бюджетних призначень, встановлених рішенням про бюджет міста.

2. У процесі виконання бюджету міста Запорізька міська рада має право:

1) затверджувати зміни до бюджетних призначень із видатків бюджету міста в межах його загального обсягу та перерозподіл видатків у межах загального обсягу головного розпорядника коштів по загальному та спеціальному фондах, які відповідно до діючого бюджетного законодавства у період між засіданнями міської ради проведені виконавчим комітетом міської ради за погодженням із постійними комісіями Запорізької міської ради з питань соціального та економічного розвитку, бюджету й фінансів та з питань комунальної власності, ресурсів, приватизації й земельних відносин;

2) ухвалювати рішення про внесення змін до рішення про бюджет міста за умови наявності перевиконання або недовиконання доходної частини бюджету та нагальної необхідності здійснення незапланованих додаткових витрат, або скорочення бюджетних призначень.

Стаття 76. Особливості затвердження та виконання бюджету міста в разі несвоєчасного його прийняття

1. Якщо до початку нового бюджетного періоду не прийняте відповідне рішення про бюджет міста, виконавчий комітет міської ради має право:

- 1) здійснювати витрати з бюджету лише на цілі, що визначені у рішенні про бюджет міста на попередній бюджетний період у межах 1/12 обсягу видатків, визначених зазначеним рішенням,
- 2) забороняється проводити капітальні видатки до прийняття рішення на поточний бюджетний рік.

Стаття 77. Звіт про виконання бюджету

1. Звітність про виконання бюджету міста є оперативною, місячною, квартальною та річною.
2. Квартальні та річні звіти про виконання бюджету міста подаються на затвердження міською радою.

Розділ XI

МАЙНО ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Стаття 78. Право комунальної власності

1. До комунальної власності належать рухоме та нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, підприємства, установи та організації, в тому числі банки, страхові товариства, а також пенсійні фонди, частка в майні підприємств, житловий фонд, нежитлові приміщення, заклади культури, освіти, спорту, охорони здоров'я, науки, соціального обслуговування та інше майно й майнові права, рухомі та нерухомі об'єкти, визначені відповідно до закону як об'єкти права комунальної власності, а також кошти, отримані від їх відчуження.

2. Суб'єктом права комунальної власності м. Запоріжжя є територіальна громада міста в особі Запорізької міської ради.

Суб'єктом права комунальної власності селища Тепличного є територіальна громада селища в особі Тепличної селищної ради.

3. Реалізація майнових прав територіальною громадою відбувається на засадах:

- 1) здійснення органами місцевого самоврядування заходів із капіталізації майна;
- 2) використання органами місцевого самоврядування – з метою залучення в обіг майна територіальної громади – усіх видів фінансових інструментів, визначених чинним законодавством;
- 3) переведення на корпоративні засади процесів управління майновими об'єктами;
- 4) запровадження системи контролю за виконанням умов договорів купівлі-продажу, оренди та передачі в користування майна комунальної власності.

4. Право комунальної власності територіальної громади захищається законом на рівних умовах із правами власності інших суб'єктів. Права місцевого самоврядування захищаються в судовому порядку.

Стаття 79. Порядок користування та розпорядження об'єктами нерухомого майна територіальної громади

1. Об'єкти нерухомості комунальної власності, введені в експлуатацію з метою забезпечення конституційних прав та мінімальних соціальних потреб членів територіальної громади, використовуються за призначенням.
2. У разі наявності вільних приміщень та іншого майна, яке не використовується, та з метою отримання додаткових коштів, органи місцевого самоврядування, уповноважені ними органи можуть передавати їх в оренду в порядку, встановленому чинним законодавством та нормативно-правовими актами Запорізької міської ради та її виконавчого комітету.
3. Кошти від оренди майна надходять до місцевого бюджету й використовуються для задоволення потреб територіальної громади.
4. Органи місцевого самоврядування, відповідно до наданих повноважень і в порядку, встановленому законом, здійснюють усі передбачені законодавством майнові операції з розпорядження нерухомим майном.
5. Органи місцевого самоврядування здійснюють облік і регулярну перевірку стану об'єктів нерухомості комунальної власності.
6. Органи місцевого самоврядування запроваджують систему ефективного контролю за виконанням угод і договорів купівлі-продажу, оренди, передачі у користування та у відповідних випадках своєчасно ініціюють питання повернення майна в комунальну власність.
7. Органи місцевого самоврядування забезпечують функціонування та своєчасний ремонт установ комунальної власності.

Стаття 80. Комунальні підприємства

1. Комунальними підприємствами вважаються підприємства, засновані на власності територіальної громади.
2. Органи місцевого самоврядування можуть також придбати підприємство або майнову частку (корпоративні права) зазначеного товариства шляхом укладання договору купівлі-продажу з попереднім власником.
3. Комунальні підприємства мають виконувати своє громадське призначення, підтримувати соціальну спрямованість цінової політики, а також стимулювати економічну діяльність підприємств галузі з іншою формою власності.
4. Діяльність підприємств комунальної власності відбувається відповідно до їх статутів, які затверджуються міською радою. Дирекція підприємства призначається та звільняється з посади міським головою, здійснює повноваження на підставі контрактів, складених із виконавчими органами місцевого самоврядування. Усі майнові операції, питання розподілу прибутків та процеси затвердження фінансових звітів цих підприємств урегульовуються за рішенням міської ради, окрім випадків, передбачених їх статутами.
5. Діяльність підприємств, у яких територіальна громада має майнову частку (корпоративні права), відбувається відповідно до їх статутів, що затверджуються загальними зборами акціонерів (засновників). Це стосується також підприємств, що утворюються згідно з законодавством про господарські товариства (корпоративні підприємства), всі майнові частки яких належать міській територіальній громаді. Територіальна громада через органи місцевого самоврядування здійснює управління корпоративними правами, що належать їй у майні цих підприємств. Усі майнові операції, питання розподілу прибутків, затвердження фінансових та інших звітів, призначення та

звільнення керівників вирішуються загальними зборами акціонерів (засновників) таких товариств.

Стаття 81. Загальні засади планування та порядок розгляду звітів

1. Діяльність підприємств комунальної власності має базуватися на таких засадах:

- 1) запровадження системи регулярного планування господарської діяльності на короткостроковий період;
- 2) покладення в основу господарської діяльності системи фінансового планування на середньостроковий період;
- 3) регулярне оприлюднення показників господарського та фінансового планування;
- 4) запровадження системи регулярного звітування за підсумками річної діяльності (або іншого, встановленого рішенням міської ради терміну), а також щодо стану справ на підприємстві;
- 5) розгляду та затвердження звітів міською радою.

2. Форма звітування розробляється виконавчими органами. Вона обов'язково повинна містити порівняльні пункти та таблиці щодо господарських і фінансових показників (обсягів), запланованих та виконаних; інших показників, що забезпечують уявлення та прозорість стосовно фінансових і майнових операцій підприємства; обґрунтування причин, за якими виявилось неможливим досягти кращих показників тощо.

3. Міська рада може не затвердити звіт підприємства комунальної власності. У такому випадку виконавчі органи повинні вжити відповідних заходів з доопрацювання звіту та його показників, здійснення незалежної аудиторської оцінки щодо фінансових та майнових операцій підприємства, а також з кадрових питань. Міська рада може також вимагати в такому випадку проведення ревізії підприємства органами контрольно-ревізійного управління.

4. Заступники міського голови, відповідно до сфер відання, кожні півроку звітують на пленарному засіданні ради стосовно поточної діяльності підприємств комунальної власності та з майновою часткою, що належить територіальній громаді. Щороку міський голова, або за його дорученням один із заступників, повинні звітувати стосовно управління корпоративними правами територіальної громади. У разі визнання незадовільною роботи з управління підприємствами комунальної власності, що належать територіальній громаді, міська рада має право прийняти рішення про порушення перед міським головою питання про звільнення заступника міського голови, до сфери відання якого входить відповідне підприємство.

5. У процесі заслуховування звіту міська рада може ознайомитися зі звітом будь-якого з підприємств, у якому є комунальна майнова частка, та будь-якої особи, уповноваженої управляти корпоративними правами територіальної громади в конкретно визначеному підприємстві, або компанії з управління корпоративними правами територіальної громади, заснованої міською радою. Міська рада за підсумками звітування може винести в межах чинного законодавства будь-яке рішення, зокрема створити тимчасову контрольну комісію з вивчення питань діяльності підприємства з комунальною майновою часткою або призначити уповноважених осіб.

Стаття 82. Управління корпоративними правами територіальної громади

1. Органи місцевого самоврядування вживають заходів щодо закріплення в статутах підприємств із майновою участю територіальної громади положень, що враховують

вимоги цього Статуту.

2. Діяльність осіб, уповноважених органами місцевого самоврядування на здійснення управління корпоративними правами територіальної громади, оплачується за рахунок частини прибутку підприємства, визначеної на зазначені цілі.
3. Особи, котрі представляють територіальну громаду в органах управління підприємства та працюють у них на постійній основі, можуть отримувати грошову винагороду від підприємства щомісячно та за підсумками фінансового року. Зазначене стосується всіх осіб, уповноважених органами місцевого самоврядування представляти територіальну громаду в органах управління підприємств, якщо чинним законодавством не передбачено інше.
4. Представників територіальної громади в органах управління підприємств, у яких громада має майнову частку, визначає та уповноважує міський голова особисто за поданням відповідного заступника та за умови погодження кандидатури уповноваженої особи профільною постійною комісією ради. Депутатам ради надається інформація щодо призначення уповноважених осіб та особливостей здійснення ними за дорученням територіальної громади повноважень власника. Також міській раді заздалегідь надається інформація стосовно термінів проведення та порядку денного загальних зборів акціонерів (засновників), а на вимогу депутатів – термінів засідання та порядку денного спостережних рад.
5. Порядок управління корпоративними правами територіальної громади визначається окремим Положенням, яке затверджується рішенням міської ради.
6. Здійснення оцінки корпоративних прав територіальної громади відбувається:
  - шляхом використання біржових механізмів, тобто на підставі ринкових котирувань, які надаються цінним паперам емітентів під час проведення торгів на Українській фондовій, муніципальній (міжмуніципальній), інших регіональних біржах та в позабіржових торговельних системах України;
  - на підставі ціни цінних паперів емітента, що склалася на міжнародних біржах;
  - на підставі методики оцінки корпоративних прав, що розробляється й затверджується міською радою;
  - на підставі оцінки, здійсненої незалежною аудиторською компанією, що має бути підтверджена міською радою.

Стаття 83. Нагромадження майна та майнових прав. Відчуження майна та майнових прав. Новітні форми реалізації майнових прав територіальної громади

1. Виконавчі органи міської ради відстежують процеси переходу прав власності на майнові об'єкти, або прав, що належали чи, згідно з чинним законодавством, мали належати територіальній громаді, або остаточно не з'ясованих прав власності на об'єкти й майнові права.
2. Органи місцевого самоврядування здійснюють придбання майна та майнових прав у обсягах, необхідних для виконання власних повноважень і розвитку територіальної громади.
3. Майнові об'єкти та права можуть відчужуватись у випадках:
  - 1) якщо вони не потрібні з огляду на надання громадських послуг;
  - 2) якщо необхідно сприяти утворенню приватної власності, процесам розвитку підприємництва та конкуренції;
  - 3) якщо існує потреба в отриманні коштів на виконання завдань, що вважаються

пріоритетними для потреб територіальної громади міста;

4) якщо необхідно забезпечити нагальні потреби територіальної громади або частини жителів міста;

5) якщо їх діяльність або їх утримання наносить збитків, або майнові права не забезпечують необхідний вплив на виробничі та підприємницькі процеси;

6) якщо необхідно заснувати іншу майнову структуру в інтересах територіальної громади.

4. Питання щодо нагромадження та відчуження майна й майнових прав регулярно вносяться на розгляд органів місцевого самоврядування.

5. Органи місцевого самоврядування розробляють та запроваджують новітні форми реалізації майнових прав та майнового менеджменту, що базуються на:

1) економічному стимулюванні працівників;

2) використанні можливостей чинного законодавства з питань діяльності господарських товариств.

Стаття 84. Механізми запобігання банкрутству суб'єктів комунальної власності територіальної громади

1. Органи місцевого самоврядування розробляють комплекс заходів із запобігання банкрутству та підвищення рівня ліквідності суб'єктів комунальної власності. Для цього може бути утворено відповідний виконавчий орган міської ради, який зобов'язаний:

1) регулярно відстежувати фінансовий стан підприємств комунальної власності та суб'єктів, у яких територіальна громада має майнову частку;

2) своєчасно реагувати на погіршення фінансового стану підприємств, появу ознак їх неплатоспроможності, здійснювати відповідний аналіз та виявляти причини, за якими це відбувається і вживати заходів до їх усунення;

3) здійснювати навчання менеджменту підприємств щодо дій у ситуаціях, притаманних ринковій економіці, зокрема здійсненню антикризового менеджменту; у разі необхідності своєчасно здійснювати кадрові перепризначення;

4) сприяти своєчасному проведенню переговорів із кредиторами;

5) брати активну участь у процесах, пов'язаних із процедурою банкрутства, санації підприємств та реструктуризації заборгованості, здійснювати аналіз щодо обсягів застави.

2. З метою ефективних дій із запобігання банкрутству та налагодження процесів загального підвищення ліквідності об'єктів комунальної власності органи місцевого самоврядування можуть створити підрозділ, або заснувати чи уповноважити з цих питань спеціалізовану компанію, на яку буде покладено обов'язки:

1) навчання керівників (у тому числі з питань антикризового управління);

2) відстеження ознак неплатоспроможності та оперативного втручання на рівні менеджменту;

3) розроблення та здійснення планів зовнішнього управління;

4) відстеження процесів навмисного банкрутства;

5) формування професійних антикризових команд;

6) активна робота за процедурою банкрутства та налагодження взаємодії з процедурними особами.

Розділ XII

Заключні положення

Стаття 85. Порядок прийняття й реєстрації Статуту

1. До прийняття Статуту на пленарному засіданні міської ради обов'язкове його обговорення на місцевому референдумі або на загальних зборах громадян.
2. Статут приймається на пленарному засіданні міської ради більшістю голосів депутатів від загального складу міської ради.
3. Статут набуває чинності з дня його державної реєстрації в Запорізькому міському управлінні юстиції.

Стаття 86. Порядок внесення змін та доповнень до Статуту

1. Зміни та доповнення до Статуту приймаються міською радою більшістю голосів депутатів від загального складу міської ради.
2. Право внесення проектів змін та доповнень до Статуту мають члени територіальної громади через місцеву ініціативу, загальні збори громадян; депутати міської ради, у кількості, не менше третини загального складу; постійні комісії міської ради; міський голова; виконавчий комітет міської ради. Відповідні зміни та доповнення до Статуту вносяться також міською радою за результатами місцевого референдуму.
3. Рішення про внесення змін і доповнень до Статуту приймається міською радою не пізніше 3 місяців після подання проектів змін та доповнень.
4. Про внесення змін до Статуту міський голова в п'ятиденний термін повідомляє орган, що здійснив реєстрацію Статуту.

Стаття 87. Контроль за виконанням Статуту та його зберігання

1. Контроль за виконанням Статуту здійснюють міська рада, міський голова й особи в порядку, передбаченому цим Статутом і чинним законодавством України.
2. Статут в ідентичних примірниках, кожний з правом оригіналу, зберігається у Запорізького міського голови, у Запорізькій міській раді та у секретаря Запорізької міської ради.

Секретар ради

І.І. Наливайко